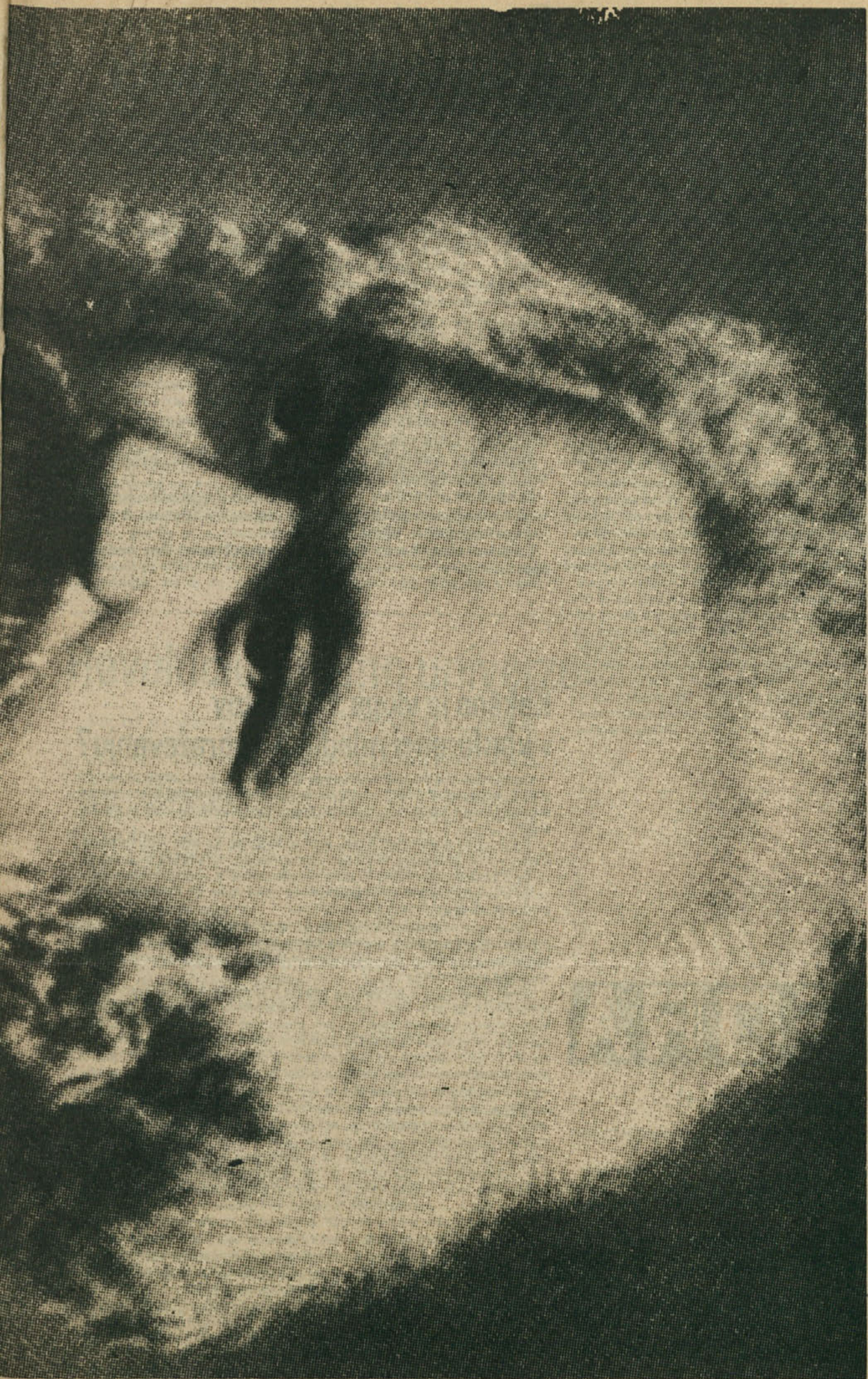

KATIE DO RA

87.3/197

Študentje v občinski konferenci ZSMS

Z 9. kongresom ZSM Slovenije in 9. kongresom ZSM Jugoslavije smo mladi na podlagi resolucije 3. konference ZKJ in lastnih spoznanj ter izkušenj z namenom, da bomo na organiziran način uresničevali specifične naloge, ki jih imamo mladi v borbi za nadaljnji razvoj samoupravnega socializma v okviru skupnega programa organiziranih samoupravnih socialističnih sil Slovenije in Jugoslavije, ustanovili ZSMS in ZSMJ kot enotno fronto mlade generacije, fronto, ki jo tvorimo mladi delavci, mladi na vseh stopnjah izobraževanja, kmetje, mladi občani v KS in družbene organizacije in društva, ki vključujejo mlade.

Leto dni je minilo od kongresa. Dolga, a obenem kratka doba za to, da ugotovimo, kaj smo v tem obdobju zgradili na temeljih, ki smo jih postavili s kongresom in programsko sejo OK ZSM v Mariboru, ki je bila decembra lani.

Vsaka posplošena ocena rezultatov bi bila kaj krivična. Ne morem mimo dejstva, da je, če poskušamo ocenjevati delo ZSM z vidika mladih na visokošolskih zavodih in njihovo vključenost v OK ZSM, nekaj bilo storjenega, da pa je bilo s tem nekaj, menim, storjenega premalo.

Dejstvo je, da smo na vseh višjih in visokih šolah ustanovili OO ZSM, ki jih je zdaj 11. Žal pa so se sočasno z ustanovitvijo OO pojavljale težave pri članih, katerih osip je dosti večji glede na ostale sredine mladih. Ustanovljena je bila visokošolska konferenca ZSM, ki pa je bila v primerjavi z ostalimi konferencami premalo prodorna, bolje povedano, njen utrip se je premalo čutil med ostalimi konferencami, saj je dejstvo, da kljub predlogu, da bi obravnavali problematiko, s katero se srečujejo mladi, združeni v tej konferenci, na predsedstvu OK tega v skoraj enem letu nismo uspeli storiti. Res je, konferenca mladih delavcev je ob sodelovanju visokošolske konference obravnavala problematiko štipendiranja, o drugih skupnih akcijah skoraj ne moremo govoriti. Prav gotovo je eden od razlogov, da ta konferenca vsebinsko še ni našla svojega pravega mesta v večnih kadroviskih težavah, v tem, da smo se v začetni fazi v veliki meri ukvarjali z organizacijskimi težavami, povsem zanemarili pa tudi ne gre dejstva, da se nekateri študentje, zlasti tam, kjer priprave na kongres niso bile dovolj poglobljene, v novi organizaciji enostavno niso „našli“. Prepričana sem, da smo te začetne težave, ki so sicer trajale predolgo, „preboleli“, da bo aktivnost ob odpravi teh vzrokov v naslednjem obdobju zaživela; seveda tudi s tem, da je poleg odprave vzrokov pri mladih v visokošolski konferenci treba najti tudi bolj stalne oblike povezave z ostalimi deli mladih, kar pa prav gotovo ni samo stvar visokošolske oziroma univerzitetne konference.

Zmaga Gselman

KATEDRA

študentski list, MARIBOR, 31. 10. 1975, LETNIK XVI., ŠT. 3

izdaja visokošolska konferenca zveze socialistične mladine na mariborskih visokošolskih zavodih

V. d. glavnega urednika: Marjan Vešnar

Odgovorni urednik: Mik Rebernik

UREDNIŠKI ODBOR: Milan Erič, Drago Gumzej, Marjan Hanl (tehnični urednik), Lojze Klemenčič, Darko Koren, Bojan Kovačič, Drago Pišek, Taras Poljanec, Ferdo Rakuša, Mik Rebernik, Jani Siranko, Marija Šuta (sekretarka), Marjan Vešnar, Mario Vetrh.

Katedro sofinancirajo: Združenje visokošolskih zavodov Maribor, VK ZSM MVZ, Kulturna skupnost Slovenije in SO Maribor. Uredništvo in uprava Ob parku 5, 62000 Maribor, telefon 22-004, tekoči račun 51800-678-81846. Nenaročenih slik in rokopisov ne vračamo. Cena izvoda je 2,00 din (letna naročnina 25,00, za ustanove in podjetja 30,00). Tiska CGP Mariborski tisk, Maribor.

Program prireditev v tednu komunista

Ponedeljek, 3. 11. 1975

ob 10. uri: Otvoritev razstave marksistične literature — avla VEKŠ

ob 11. uri: Razgovor o poslanstvu marksistične literature — VEKŠ

Torek, 4. 11. 1975

ob 16.30. uri: Otvoritev razstave dokumentov o delavskem gibanju v severovzhodni Sloveniji pred II. vojno — avla Unionske dvorane, Prešernova 2.

ob 17. uri: Razgovor (okrogla miza) o revolucionarnem delavskem gibanju v severovzhodni Sloveniji pred II. vojno — Unionska dvorana, Prešernova 2.

Sreda, 5. 11. 1975

ob 10. uri: Posvetovanje o komuniciranju in informiranju v visokem šolstvu — Dom družbenih organizacij, Prešernova 17.

Četrtek, 6. 11. 1975

ob 10. uri: Posvetovanje o vlogi lista Komunist — Dom družbenih organizacij, Prešernova 17.

Popoldne: Seminar za dopisnike KATEDRE, prostor in čas bosta določena pozneje.

Zaključna prireditev bo ustni časopis z udeležbo najvidnejših družbeno-političnih funkcionarjev (datum bo določen pozneje) — VEKŠ.

Vabimo vas, da se prireditve udeležite v čim večjem številu.

Kakšna je vloga študentov v konferenci mladih v izobraževanju?

Konferenca mladih v izobraževanju je zaživela v svojih prvih obrisih že pred 9. kongresom ZSMS in si zarisala pot, ki je takrat med seboj tesneje povezala mlade s področja izobraževanja, razen mladih na višjih in visokih šolah.

Pomembna prelomnica v delu je bil 9. kongres, ko smo v konferencah mladih v izobraževanju združili vso učečo mladino. Mladinske organizacije so se v šolskem letu 1974/75 lotile reorganizacije in uskladile svoje delovanje v skladu s statutom in programsko usmeritvijo ter resolucijo, sprejeto na 9. kongresu ZSMS.

Nova organiziranost ZSM je tudi v mariborski občini prinesla mnogo novega. Kljub začetnim težavam lahko danes trdimo, da je pomenila usmeritev, ki smo si jo zastavili na slovenskem in jugoslovanskem kongresu, edina pravilna pot.

Delež študentov v konferenci mladih v izobraževanju je izredno pomemben in ga zato tudi cenimo. V predsedstvu konference mladih v izobraževanju pomeni med drugim prisotnost in aktivnost študentov možnost večje angažiranosti OO ZSMS, iz katerih izhajajo. Tako jih deluje kar 7, ki so zastopani po delegatskem principu iz vseh sredin dela in življenja študentov. Njihov delež se je lani zelo močno pokazal pri razreševanju štipendijske problematike in s tem materialnega položaja učenca, študenta, gradnje dijaških in študentskih domov. Zavzemali smo se za večje samoupravno angažiranje, za vpliv združenega dela tudi na področju vzgoje in izobraževanja. Ob tem se soočamo z dejstvom, da ne le učenci, temveč tudi študentje niso seznanjeni s svojimi pravicami in samoupravljalnimi dolžnostmi, da ne najdejo svojega mesta v delu OO ZSMS. Vse to kaže na dejstvo, da imamo aktivne študente, vendar kot posamične člane, v delu različnih organov in konferenc, vendar se še premalo čuti akcijska moč osnovnih organizacij in organov visokošolske konference. Na tem bo treba graditi naprej in tudi kar najbolj angažirati mlade komuniste na višjih in visokih šolah. Večjo pozornost bomo morali posvetiti tudi kadrovski politiki, ki naj bo dolgoročna in bi naj pri mladih v izobraževanju trajala od vstopa v ZSMS že na osnovni šoli.

Razvejana dejavnost OO ZSMS s področja mladih v izobraževanju bo privabila v večji meri kot doslej tudi študente k aktivnemu delovanju. Potrebno bo še tesnejše sodelovanje med KMI in VK, tako predvideva konkretno program dela KMI v tem šolskem letu.

Franci Kržan

Časopis Komunist — kritično oko naše družbe

Komunistično gibanje v svetu, začenši z Marxovo in Engelsovo Zvezo komunistov, je svojemu tisku posvečalo veliko pozornosti. Pisana partijska beseda je bila namreč pomemben vzvod za politično delovanje komunističnega gibanja. Tudi Komunistična partija Jugoslavije zato posveča svojemu tisku vso potrebno pozornost. Kmalu po ustanovitvi Komunistične partije Jugoslavije prične več ali manj redno izhajanje partijskega časopisa Komunist. Januarja 1925. leta je izšla njegova prva številka — uredil jo je veliki revolucionar in mojster besede Moša Pijade. To je bil nedvomno odločilen trenutek v življenju in boju naše partije. Takratni partijski časopis Komunist ni prizanašal s kritiko niti razrednemu sovražniku, niti lastnim slabostim. Moši Pijadu gre zasluga, da je bil partijski tisk od vsega začetka spodbudna luč delavskim množicam v najhujših časih zatiranja in ilegalnih pogojev dela Komunistične partije. Revolucionarni tisk je delil usodo svoje partije: od preganjanj, poskusov likvidacije pa vse do ilegalnega izhajanja.

Komunistična partija se je zavedala velikega pomena tiska, vedela je, da je to pomembno orožje v rokah delavskega razreda in njegove avantgarde; prav zato je določala za urejanje časopisa svoje najboljše ljudi. Poleg izrazito partijskega tiska, ki je bil seveda prepovedan, je partija poskušala preko drugih dovoljenih oblik širiti partijsko besedo, čeprav v teh ni mogla biti partijska beseda povsem jasna in temeljito kritična.

Tisk Komunistične partije Jugoslavije je sestavni del Komunistične partije in pomembna oblika njenega delovanja. Takšno vlogo ima tudi danes, čeprav v povsem drugem času in drugačnih družbenih okoliščinah in zato tudi z drugačnimi nalogami kot pred pol stoletja. Ne le da je drugačen partijski tisk. Ves tisk v naši

družbi je postal drugačen. Postal je sredstvo v rokah delavskega razreda, preko katerega uveljavlja diktaturo proletariata — to pomeni, da tudi preko njega gradi samoupravno socialistično družbo, v kateri naj delavci neposredno in neodtujljivo razpolagajo sami s seboj in s tistim, kar ustvarjajo. Postal je močan vzvod idejno-političnega ter vzgojnega vpliva na zavest in ravnanje ljudi.

Posebno mesto pa še vedno gre partijskemu časopisu Komunist. Njegova vloga je v tem trenutku izredno pomembna. Ne le da obravnava delo posameznih partijskih organov in organizacij in tako posreduje izmenjavo izkušenj, ampak je hkrati sredstvo idejnega izobraževanja članstva Zveze komunistov, in kar je še pomembnejše: Komunist je prav gotovo postal najbolj kritično oko naše družbe. Ostro, kritično, neopostunistično in nekonvencionalno se loteva vseh družbenih problemov in ostro šiba sleherne slabosti, tako posameznikov, skupin, organov in družbe kot celote. Tako postaja pomemben korektiv v naravnavanju naše družbene zavesti. Prav zato je Komunist danes pomembno orožje v rokah komunistov; v njem poleg drugega tudi s pisano besedo uveljavlja svojo avantgardno vlogo, ali pa preko takšnih kritičnih člankov uravnava svoje delo.

Tu je iskati razloge, da je Komunist postal mnogo več kot zgolj notranji partijski časopis. Vse več segajo po njem tudi drugi delovni ljudje, saj v Komunistu najdejo tisto, za kar sami čestokrat menijo, da bi morali izraziti. To je dokaz več, da je Komunist ne le časopis avantgarde delavskega razreda, ampak časopis razreda samega in vseh naprednih sil v naši družbi.

Slavko Soršak

Revolucionirajmo univerzo!

Pot do socialistične družbe ni niti najmanj lahka, še manj kratka. V socializem ne bomo prišli po cesti posuti s sladkorjem in medom in z dreves ne bodo padale pečene piške. Vse to smo, kot izgleda, študentje že pozabili. Prepričani, da je socializem zgodovinska nujnost, neizpodbitno dokazana z marksističnim naukom in verificirana s sodobno prakso, nam je zanj kaj malo mar. Socializem tako ali tako prihaja, borimo se rajši za drobtinico kruha več, za en izpit manj. Postajamo opazovalci, izolirani od tekočih družbenih in političnih dogajanj in nezainteresirani za vse, kar ni neposredno povezano z našim žepom, skledo ali posteljo. Pozabljamo pa, da nam prihodnost daje dve možnosti — ali komunizem ali barbarstvo.

Bodimo radikalni in pogledjmo resnici v oči. Univerze ni treba reformirati, univerzo moramo revolucionirati, kar pomeni, da moramo revolucionirati učitelje in študente ter iz zaprašenih predavalnic in kabinetov odstraniti vse konzervativne ostanke in usedline.

Študentska organizacija ostaja neučinkovita, ko zahaja s starimi oguljenimi metodami v slepe ulice in dosega učinke ravno nasprotno zaželenemu. Preživele in konzervativne sile je nemogoče poraziti s frazami, pač pa le z resničnim znanjem, ne z vodenimi apeli, ampak s prebujanjem revolucionarne zavesti in navdušenja. Okorna demagogija je vedno znak teoretične in praktične slabosti in ker ničesar ne dosega je objektivno tudi kontrarevolucionarna. Sovražne sile, ki nasprotujejo razvoju socialistične samoupravne družbe, bomo porazili le, če bomo točno ocenili njihove moči in to hrabro povedali.

Skrajni čas je, da prekinemo z nostalgijo po destruktivnosti šestdesetih let in najdemo svoj prostor v novi mladinski organiziranosti ter se zavestno angažiramo znotraj obstoječih revolucionarnih tokov, v borbi za socializem in samoupravljanje.

Svoj delež pri revolucioniranju univerze mora prispevati tudi študentski tisk. Postati mora kreator javnega mnenja, „odprto oko ljudskega duha“ in eden izmed poglavitnih nosilcev komunistične akcije na univerzi in v družbi. Nujno je, da njegovo pisanje izhaja z levih pozicij, levo v današnjem trenutku pa pomeni marksistično in komunistično.

Bistveni nosilci napredka in boja za socialistične samoupravne odnose v visokem šolstvu in v družbi morajo postati študentje komunisti. Vsakomur in vsem je treba jasno in glasno povedati, da biti član Zveze komunistov pomeni biti komunist, borec za boljši jutri. To pa predpostavlja dodatno breme dela, dolžnosti in odgovornosti, ne pa kakršnihkoli privilegijev in pravic.

Zato naj bo ta teden, posvečen 50-letnici izhajanja Komuniste, priložnost, da se zamislimo nad sedanjim stanjem, ga analiziramo in strnemo vse sile, da bo duh komunizma in marksizma začel prežemati univerzo in njene akterje — še zlasti študente.

Mik Rebernik

Problemi nadaljne izgradnje študentskih domov v Mariboru

Letos se je na razpis za sprejem študentov v domove — maja je bil objavljen v dnevnem časopisu — do konca razpisnega roka prijavilo 894 prosilcev. Komisija za sprejem študentov v študentske domove je prošnje obravnavala glede na premožensko stanje študenta, učni uspeh in oddaljenost od Maribora, ter jih je po objavljeni točkovni listi točkovala. Žal je pri tem morala zavzeti strožja merila kot lani, saj je prispelo kar 77 prošnji več, pri tem pa so ostale posteljne zmogljivosti nespremenjene. Po končanem postopku rangiranja je bilo v domove sprejetih 262 deklet, 392 fantov, 11 tujih državljanov in 3 poročni pari.

Zavrnenih je bilo kar 243 prosilcev, pri čemer pa je posebej zaskrbljujoč socialni položaj teh prosilcev, saj je bilo največ zavrnenih študentov prav iz delavskih družin — kar 38 %, 10 % pa iz kmečkih. Zoper sklep komisije za sprejem študentov v domove se je pritožilo 96 študentov, ki so menili, da so bili neupravičeno zavrneni. Toda kljub velikemu trudu in angažiranosti zavoda, saj je bilo septembra dodatno opremljenih deset ležišč v kleti stolpiča ŠD III, se je lahko poleg enajstih tujih študentov — štipendistov zavoda SR Slovenije za mednarodno znanstveno, tehnično in prosvetno sodelovanje, naknadno vselilo le deset študentov.

Vsi ti podatki kažejo, da postaja stanovanjski problem študentov v Mariboru vedno bolj pereč. Ugotoviti moramo namreč tudi to, da bomo prihodnje leto pri enakem porastu števila prosilcev, kot je bil doslej, morali zavrnuti kar 330 do 360 študentov ali pa še več, saj prehaja v letošnjem letu visoka tehniška šola na drugo stopnjo pri vseh smereh študija, svoje zmogljivosti pa bo prihodnje leto, z dograditvijo nove zgradbe, povečala tudi Pedagoška akademija.

GRADNJA NOVIH ŠTUDENSKIH STANOVANJ

Organi upravljanja študentskih domov in združenje visokošolskih zavodov v Mariboru so kot ustanovitelj že jeseni 1973. sprejeli program izgradnje študentskih domov v Mariboru do leta 1985. V tem programu je bila v srednjeročnem obdobju do leta 1980 predvidena tale dinamika gradnje:

1974	250 ležišč
1975	250 ležišč
1978	250 ležišč
1980	250 ležišč

Izobraževalna skupnost Slovenije je po opravljeni verifikaciji v celoti potrdila potrebo in nujno načrtovane gradnje ter za obdobje 1975—77 predvidela v Mariboru izgradnjo dveh študentskih stanovanjskih stolpičev s po

250 ležišč. Enako je Skupščina občine Maribor v skladu s sprejetim vsebinskim in prostorskim projektom Univerze v Mariboru prenesla brezplačno v uporabo študentskim domovom in Pedagoški akademiji zemljišče ob Koroški cesti v skupni izmeri 58.660 kv. m s tem, da oba investitorja prevzameta obvezo komunalne ureditve dodeljenega zemljišča. Na študentske domove odpadajoči delež je predviden za študentsko naselje s štirimi stanovanjskimi stolpiči s 1041 ležišči ter študentsko menzo. Locirano je ob odprtih telovadiščih in telovadnici PA; oba rekreacijska objekta bodo uporabljali tudi stanovalci naselja.

Letos je gradbeni odbor študentskih domov že tudi dobil potrebno lokacijsko dovoljenje za izgradnjo prve faze študentskega naselja s skupno 763 ležišči, vendar pa brezplačno odstopljeno zemljišče za PA in študentsko naselje terja ob začetni gradnji PA nujno in takojšnje sofinansiranje komunalne ureditve s strani obeh uporabnikov, ne glede na to kdaj se bo pričela gradnja stanovanjskega stolpiča, zlasti še, ker so za oba objekta predvideni skupni prostori in naprave, kot so: zaklonska, kotlarna, transformatorska postaja ter velik del komunalnih naprav, kar vsekakor poceni gradnjo obeh objektov. Samo za izdelavo tehnične dokumentacije in sofinanciranje komunalne ureditve zemljišča pa so študentskim domovom kot nominalnemu investitorju potrebna sredstva v znesku 1.258,016 dinarjev. Za

ta sredstva je gradbeni odbor zaprosil izvršni odbor Izobraževalne skupnosti Slovenije v obliki premostitvenega kredita.

Marsikdo se bo vprašal, zakaj premostitveni kredit, ko pa je podpisan družbeni dogovor, ki govori o nalogah pri samoupravnem sporazumevanju in združevanju sredstev za gradnjo domov za učence in študente. Iz poročila o problematiki v zvezi z uresničevanjem družbenega dogovora komisije za materialna vprašanja študentov Univerze v Mariboru je sicer razvidno, da bi naj Izobraževalna skupnost Slovenije z Gospodarsko zbornico Slovenije in zvezo stanovanjske skupnosti organizirala pripravo in sklepanje samoupravnih sporazumov ter vsklajevala samoupravno sporazumevanje in skrbela za njihovo uresničevanje, tako da bi do 30. septembra 1975 lahko sprejela srednjeročni načrt za gradnjo domov za učence in študente. Toda Izobraževalna skupnost velik del teh nalog ni naredila kljub pismenim predlogom Univerze v Mariboru, saj je akcija samoupravnega sporazumevanja stekla le v Kopru, Novi Gorici, Mariboru in Ljubljani. Poleg tega „podpisniki družbenega dogovora organizacijsko niso pripravili sklepanja samoupravnih sporazumov po vnaprej vsklajenem programu, ki je bil podlaga družbenega dogovora, temveč so prepustili nosilec samoupravnega sporazumevanja, da so začeli zbirati sredstva samo za nekatere od načrtovanih dijaških domov, medtem ko so, razen v Ljubljani zbiranje sredstev za vnaprej dogovorjeno gradnjo študentskih domov sploh izpustili iz postopka samoupravnega sporazumevanja.“

In vendar so tako študentski domovi kot Univerza v Mariboru že leta nazaj opozarjali razne forume na potrebo gradnje študentskih stanovanj v Mariboru (žal niso niti domovi, niti univerza vključeni v postopek družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja za združevanje sredstev za izgradnjo študentskih domov) pa tudi ne to, da je regionalni princip zbiranja sredstev za gradnjo dijaških domov morda pravilen način, nikakor pa ne za gradnjo študentskih stanovanj, saj je regijska struktura stanovalcev bistveno drugačna. Tako je stanovalo v študentskih domovih v Mariboru v letih 1972—75 le 31,8 % študentov iz podravsko pomurske in koroško štajerske regije, vsi ostali študentje pa so bili iz ostalih slovenskih regij. Zaradi tega so bili študentski domovi in Univerza mnenja, da bi z ozirom na tako strukturo stanovalcev prav vse regije morale prispevati svoj delež za gradnjo študentskih domov.

Kljub vsem opozorilom, predlogom in dogovorom pa se, kot vse kaže, stvari še lep čas ne bodo premaknile z mrtve točke. Zaradi tega menim, da je odnos podpisnikov družbenega dogovora do hotenja in potreb družbe, kakršen je razviden iz omenjenega in podobnih poročil, neodgovoren in da škodi samoupravnemu razvoju naše socialistične družbe.

Slavko Cimerman

Marksiistični simpozij

En tovrstni simpozij je bil preteklo študijsko oziroma dijaško leto. Pripravili in izvedli so ga v celoti dijaki I. gimnazije v Mariboru, člani marksističnega krožka ter člani ZK, pod strokovnim vodstvom mentorja Francija Pivca.

Od zamisli do realizacije je preteklo skoraj leto dni. Leto pripravljanja dela, dela velikega števila dijakov, ki so se spontano, z veliko volje in želje do uspeha odločili pripraviti simpozij, zakaj le tako bi pokazali, da v resnici zmorejo več, kot jim pripisujejo. Toda le takrat, ko se za določeno stvar zainteresirajo sami, brez prisiljevanja ali prepričevanja. Zanimivo je predvsem to, da se podobna snov obravnava pri pouku, vendar v tem primeru ni nobenega zanimanja za popolnoma enake probleme.

V čem je pravzaprav razlika? Osnovna razlika je prav gotovo v tem, da v šoli to stvar vsiljujejo in nepravilno interpretirajo, v tej drugi obliki pa prihaja do spontanega zanimanja, do veliko težjih in nerešenih problemov.

Vse skupaj izhaja v bistvu iz osnovnega cilja izobrazbe, odklanjanja prečne relacije, zastarelega izobraževanja: obstoječe metode dela, zastrafjevanje, podkupovanje, celo prijateljsko prepričevanje so v svetu že opustili, kajti ugotovili so, da...

V vrtcu so me učili (seveda, če je bil prostor za nas — še danes učijo) na pamet prvo pesmico. S tem so nadaljevali v osnovni šoli. Kajti dober učenec je lahko samo odličnjak, je stalno zvenelo v mojih ušesih. In ker sem hotel biti „dober“, sem se pač „dudlal“ vso snov na pamet brez trohice razuma, da sem potem lahko bil odličnjak in „dober“.

V srednji šoli se razmere niso spremenile, nasprotno, postale so za moje pojme še slabše. Še veliko več snovi, ki zahteva še veliko več razuma. Na srečo sem kmalu spoznal, da mi na hitro dobljena petica prav nič ne koristi. Pa kaj, ko kljub spoznanju nisem imel toliko moči, da bi prepričal mnoge (tudi profesorje), da je zame pomembnejše, če stvar razumem in jo znam uporabiti, kot pa povedati na pamet tisto, kar piše v knjigah.

Nekoč pride k meni na obisk babica, ki od ponedeljka pa do petka sameva, v petek popoldne le pride z besedo na dan: „Joj, kako lahko kar cele dneve sedi pri knjigah, pa kljub temu...?“ Pa jo prekinem: „Ja, babica, danes je vse drugače, kot je bilo takrat, ko si ti hodila v šolo.“ Dobrosrčna ženica se zasmeji in pravi: „Kje pa, tudi jaz sem hodila jutraj v šolo in se popoldne učila.“ (Mimogrede, moja babica je stara 81 let).

Študij in študijske razmere pa so že skoraj porazne. Študentu je sicer priznana moralna eksistenca, za njegov materialni položaj pa se žal premalo skrbi. Pa tega je že tako navajen, da ga prav nič ne skrbi, zadovoljen je s tem, kar ima. Nikakor pa ni zadovoljen z obstoječim študijskim načinom — režimom, ki ga utesnjuje v njegovih prizadevanjih. Njegovo delo je zgolj teoretično in premalo strokovno specializirano, nima možnosti dobljenega dograjevati v praksi. Nima možnosti grajenja novih zakonov in teorij.

Želja do spoznavanja raznovrstnih problemov, do osebnega zadovoljstva v delu, ki ga lahko samo ti opraviš in ki je plod tvojih dolgotrajnih prizadevanj do dela, ki bi mu lahko rekli znanstveno-raziskovalno delo. Torej, kako bi potem tako delo vpeljali v srednje in osnovne šole, ko pa ga še tam, kjer je neizogibno potrebno, ni.

Študent vpija teoretično znanje, ki ga potem žal ne zna uporabiti. Pa kaj bi to, ko doštudira in postane npr. dipl. ing., se ocenjuje njegova titula, ne pa dejansko znanje ter delo. Torej ni zgrešeno oziroma nepravilno samo šolanje, očitno je tudi zgrešeno vrednotenje doseženega dela.

Ali človek v neposredni proizvodnji res več naredi, kot človek v procesu izobraževanja, ki glede na svojo kakovost poučuje in vzgaja cicibane, pionirje, dijake, študente? Teh „kvalitetnih“ ljudi primanjkuje. Jasno je zakaj. Ovrednotenost dela. Zakaj naj bi učitelj osem ur na dan žrtvoval skupini učencev, za katere je potrebna maksimalna duševna in fizična angažiranost, ko pa z isto izobrazbo za enkrat več finančnih ugodnosti lahko opravlja delo administratorke v banki?

Zato gre še toliko večja pohvala mentorju Franciju Pivcu, ki je znal poiskati temo, ki je pritegnila dijake. Osnovna tema je bila alienacije z podnaslovi (idejnost v šolah; katoliška morala; samoupravljanje; teze o Feuerbachu — vzgojitelj mora biti sam vzgojen; Marxova teorija revolucije, vrednote mladih, marksistična teorija alienacije, Marxovi sodelavci, alienacija in moderna družba).

Vsekakor zelo obširen program, program, ki zahteva veliko razmišljanja, ustvarjalnega dela, s katerim so se spoprijeli dijaki in ga tudi zelo uspešno opravili. Niso se ustrašili težavnosti naloge, če pa so se je, pa so se še toliko bolj potrudili, da so dosegli svoje cilje.

Simpozij je s strani referentov potekal brezhibno. Napaka je bila morda le s strani organizatorja, ki je predvideval, da bi se naj debata razvila po vsakem referatu, ne pa po vseh končanih referatih. Pa če bi tudi to naredili, do prave „debate“ ne bi prišlo, ker niso prišli ljudje, ki se s podobno

problematiko srečujejo vsak dan in ki bi morali imeti pripombe. Ni bilo niti tistih, ki jim je to poklicno delo ter je njihova moralna in poklicna dolžnost, da v teh in podobnih manifestacijah dajo svoja stališča in pojmovanja do predočenega. Ne pa da je moral to vlogo opravljati mentor sam, ki mu ravno tako gre zahvala ali graja.

Tito je v zdravilnici v Zlatiboru 1972 dejal: „Deželi, ki ima takšno mladino, se ni treba bati za bodočnost — a naša mladina, ni pomembno, ali mladi ljudje nosijo dolge ali kratke lase, je prekrasna in moramo ji posvetiti čim več pozornosti.“

Ali nas resnično ni treba biti strah. Mene je. Ne verjamem namreč, da vzgajamo tako mladino, kakršno hočemo in ki bi naj dogradila tisto, kar so drugi začeli. Ni namreč vseeno, kakšno pozornost posvečamo mladini in tudi do katere mere.

Lojze Klemenčič

Za zdravega študenta

Da zdravstveno stanje študentov ni ravno najboljšo, je že dolgo znano. Prav tako jasno je tudi dejstvo, da študentje vse premalo skrbijo za svoje zdravje, tako fizično kot psihično. Pa so se zbrali strokovnjaki in sklenili, da ustanovijo Center za zdravstveno varstvo študentov, ki bo deloval v okviru Pedagoške akademije. Zdravstvo in sploh vzgoja študentov je nedvomno izredno pomembna oblika dopolnilnega izobraževanja. Še zlasti bodoči učitelji morajo dobiti tako zdravstveno kulturo in izobrazbo, ki jih bo usposabljala za preventivno zdravstveno delo na osnovnih šolah.

Zdravstvena vzgoja se bo odvijala v obliki ciklusa predavanj s posebnim poudarkom na diskusiji, program pa bo zajel študente vseh letnikov visokošolskih zavodov Univerze v Mariboru in postal tako oblika nenehne zdravstvene vzgoje vseh študentov.

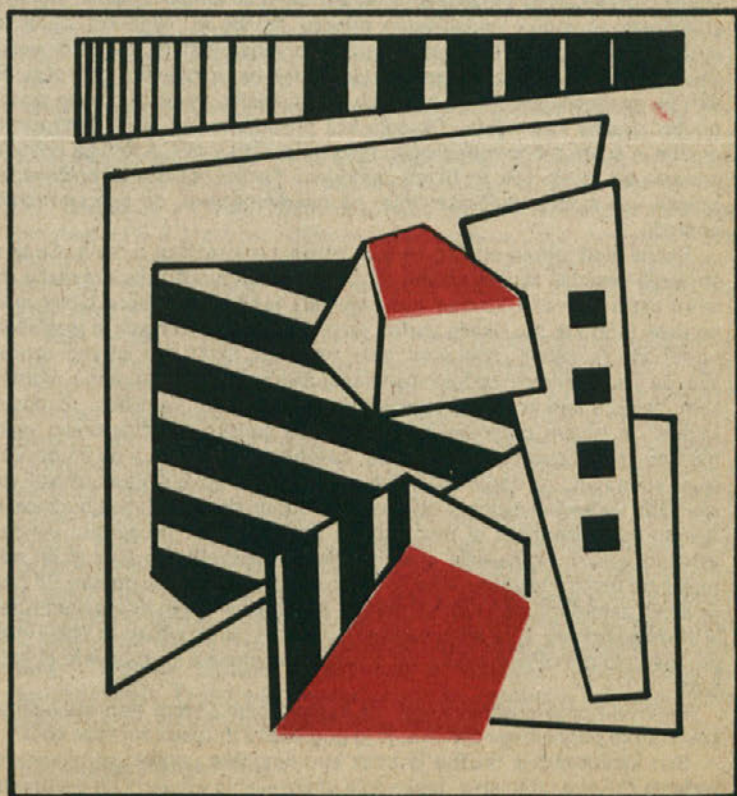
Predavali bodo priznani strokovnjaki, cikel pa bo že v letošnjem letu predstavil tele teme:

- skrb za lastno zdravje,
- reprodukcijska funkcija žene,
- metode učenja,
- spolno življenje,
- spolne motnje,
- narkomanija in alkoholizem,
- zobozdravstvena preventiva.

Ob rednih programih bodo poskušali organizirati tudi vsaj še eno predavanje vodilnega strokovnjaka s področja, ki bo posebej zanimivo za vse študente, kot npr.:

- samomori v Sloveniji s posebnim ozirom na študente,
- alkoholizem v Sloveniji s posebnim ozirom na študente....

Nedvomno je zaobsežena tematika dovolj zanimiva za vse študente. Seveda pa ne bo stala ob strani tudi Katedra. Takoj ko bodo predavanja stekla, bomo začeli objavljati problematiko navedenih tem, tako da se bodo študentje spoznali z njo in bodo na predavanjih lahko čim bolj razpravljali.

Zdajšnji trenutek marksistične literature

Zadnji dve leti sta prinesli bistvene novosti v izdajanju marksistične literature na Slovenskem. Misli, ki smo jih jasno in javno izražali že pred dvema letoma, so zdaj dobile stvarno vsebino in obliko. Zasnove, ki smo jih bili izoblikovali, pa so se ves čas sukale okoli dveh poglavitnih osi.

Prva je nujnost, da bi na Slovenskem izdajali marksistično literaturo načrtno in dolgoročno, da bi jo torej pripravljali znanstveno, strokovno in organizacijsko na visoki ravni. Druga os pa je prizadevanje, da bi ta literatura pritekala ne samo k posamičnemu bralcu, ampak kar celim bravskim plastem — da bi ta literatura lahko dejansko in ne samo „formalno“ opravila vlogo osveščevalca številnih samoupravljaljskih sestav. Te temeljne zahteve, brez uresničitve katerih si ni moč zamisliti učinkovitosti marksistične literature, so se letos udeležile v osnutku družbenega dogovora o načrtovanju, strokovnem pripravljanju, zalaganju, popularizaciji in financiranju temeljne marksistične literature na Slovenskem.

Predlagatelj tega osnutka je marksistični center pri CK ZKS, podpisala pa bi ga naj cela vrsta podpisnikov, med katere sodijo vsi tisti družbeni dejavniki, ki se kakorkoli dotikajo marksistične literature. Osnutek prinaša predvsem načrtnost v izdajanju marksistične literature in celostno zajema vse dele proizvodnje in razdelitve marksistične literature. Med podpisniki bodo umljivo ne le družbenopolitične organizacije, temveč tudi organizacije združenega dela, znanstveni in vzgojni izobraževalni ustroji, banke, množična občila in tiste založbe, ki zalagajo marksistično družboslovno literaturo. Tematsko bo ta literatura vsebovala klasična in sodobna marksistična dela, pa tudi tista dela — kot se je na seji sekcije za marksistično publicistiko marksističnega centra pri CK ZKS zavzel njen predsednik akademik prof. Boris Zihlerl — „ki bi jih v najširšem pomenu lahko obravnavali kot vire marksizma ter na dela velikih nemarksističnih znanstvenikov, katerih dognanja pomagajo graditi marksistično spoznavanje narave, družbe in človeka.“

Morebiti je na prvi pogled videti, da teče vnašanje načrtnosti v izdajanje marksistične literature počasi. Vendar taki misli ne bi mogli pritegniti, ker terja nova samoupravna in funkcionalna ureditev izdajanja marksistične literature neizogibno določen čas. To so bistvene presnove, ki naj samoupravno preoblikujejo sila pomembno miselno in družbeno področje, hkrati pa ga naj organizacijsko potisnejo na višjo ravnilo. Seveda oplajajo ti načrti slovenske založbe en bloc.

Založba Obzorja je ne samo dejavni soustvarjalec v samoupravni presnovi in velikih načrtih, ampak tudi zalaga „marksistično knjižnico“.

Izdajatelj te marksistične knjižnice je politična šola pri CK ZKS, založnik pa založba Obzorja. Člani uredniškega odbora knjižnice so dr. Janko Pleterški, Lev Modic, Milena V. Štifter, dr. Ostoja Durjava, Tomaž Bizajl in Zvone Cajnko, medtem ko je odgovorni urednik Aleksander Kučoš. Doslej so v marksistični knjižnici izšla tale dela: Aleksander Kučoš ZKJ — ustanovitev in razvoj, dr. Janez Škerjanec Ekonomika SFRJ, dr. Predrag Vranicki Dialektični in zgodovinski materializem. Vsak hip pa bo izšla knjiga dr. Janka Pleterškega in Branka Božiča Politična in socialna zgodovina Jugoslavije. V programu marksistične knjižnice so še dela naših uglednih marksističnih piscev: Marksistična obča sociologija akademika prof. Borisa Zihlerla, Kultura in delavski razred prof. dr. Borisa Majerja, Politična ekonomija prof. dr. Ostoja Durjave. Zanimivo je, da je uredniški odbor skupaj z založbo uvrstil v marksistično knjižnico knjigo dr. Predraga Vranickega Dialektični in zgodovinski materializem na pobudo mariborskega marksističnega centra in univerzitetnih učiteljev Zvoneta Cajnka, Francija Pivca in Vlada Sruka. Ta knjiga bo obvezen učbenik na nekaterih šolah mariborske uniiverze, hkrati po maši vrzel na slovenskem kulturnem trgu: zdaj je to edini celosten pregled dialektičnega in zgodovinskega materializma na Slovenskem. Cena zajetne knjige je za slušatelje mariborske univerze spriču njene subvencije 74 dinarjev.

Za učinkovitost marksistične literature pa je seveda nujno, da se ne omejuje le na univerze in visoke šole, marveč da si utre pot do čim širšega kroga samoupravljalcev. Zategadelj se založba Obzorja vnema, da bi korenitoboljšali obvestilo, informacijo o marksistični literaturi, da informacija ne bi bila naključna, odvisna od dobre volje, temveč načrtna, kot bi bilo načrtno izdajanje te literature. Seveda bi obvestilo o marksistični knjigi moralo biti stalno, privlačno, teči pa bi moralo v javnih občilih, še posebej na kulturnih straneh časnikov in na televiziji.

Ko bi to uresničili, potem bi smeli reči, da smo celostno uredili izdajanje marksistične literature na Slovenskem. Pomanjkljivo, nenačrtno obveščanje o taki knjigi — pa tudi o knjigi na sploh — je eden od vzrokov, da se krog njenih bravcev ne širi tako, kot bi bilo mogoče.

Ne moremo drugače, ko da izražamo zadovoljstvo, ker se stvari tako načrtno razvijajo. Dasiravno dosežki niso „fantastično veliki“, je pa vendarle spoznanje o ciljih in poteh za doseg te smotrov jasno, trdno in obetavno.

Drago Simončič,
glavni direktor založbe Obzorja

Kako se bori boržuazija proti marksistični misli

Monopol v znanosti, kulturi in informiranju!

Vzgojnoizobraževalni aparat buržoaznih držav je v svoji naravnosti usmerjen tako, da povdarjeno služi interesom vladajočega razreda. Kaj to pomeni?

Vemo, da nam marksistična misel nalaga dolžnost, da ustvarimo takšen vzgojnoizobraževalni sistem, ki bo človeka vsestransko etično in humanistično osvobodil proizvodov njegovega dela, da bo ustvaril celovitega človeka, ki bo ustvarjal član družbene skupnosti z visoko stopnjo kritičnosti, ki vodi k nadaljnjemu razvoju družbe in njega kot člana te družbe. Nasprotno pa buržoazne družbe ustvarjajo sistem, ki daje človeku enostransko visoko razviti profil strokovnjaka na določenem področju. S tem pa ga utesnjujejo in mu odrekajo soustvarjalno vlogo in pomen pri izgradnji družbe kot celote. Človeku kot posameznemu členu buržoazne družbe je s tem točno opredeljeno njegovo mesto v njej, s tem pa postaja odvisen od te družbe in hkrati podrejen. Takšen sistem izobraževanja zajema vse stopnje izobraževanja: od osnovnošolske, do specializiranih področij.

Etične vrednote in pogled na svet izhajajo iz katoliške morale. Če bi v strnjjenih besedah skušali opisati njihov način osnovnošolske izobrazbe, bi lahko dejali: ustvariti človeka, ki bo pismen, ki bo lahko prebral biblijo in ki bo delal le to kar mu ukaže vodilni razred. Sistem informacij je razglašen na zahodu za najbolj „liberalno“ stvar na svetu, hkrati pa v isti sapi zatirajo, da v socialističnih deželah cenzure dušijo vse, kar je napredno. Vemo, kam merijo s tem in kako potvarjajo dejansko stanje. Ta njihov „čudoviti sistem“ je sistem prefinjenega vplivanja na ljudske množice preko vseh medijev sporočanja (televizija, radio, časopisi, itd.) Naj nam ne bo odveč, če se spomnimo na napako Allendeja v Čilu, ki je dovolil, da so izhajali vsi sovražno usmerjeni časopisi ob finančni podpori domače in tuje buržoazije (bili so celo številnejši in močnejši po nakladi) in so neopazno, vendar vstrajno vplivali na najširše množice idejno neosveščenih ljudi in jih odtegnili od močnejše zahteve po še konkretnější socializaciji dežele. Pri nas se lahko zamislimo nad tem ob pojavih številne verske in druge literature, ki se izdaja pri nas, ki pa so jo napisali tuji avtorji (strokovnjaki za vpliv) in je pri nas celo oproščena davka po mnenju sekretariata za prosveto in kulturo.

Ponovili bomo prejšnjo misel, da kapitalistični sistem izobražuje strokovno ozko pogojenega človeka, in jo pogledali z drugega zornega kota.

Sen kapitalistične družbe je enak snu katoliške cerkve: kontinuirano vodenje človeka od rojstva, preko šole, proizvajanja v tovarni (in osebnega

prostega časa), pa do smrti. Predvsem je pomembno dejstvo, da si ne pridobi človek niti toliko celovitega znanja, da bi dojel npr. tehnološki proces dela v tovarni, kjer je zaposlen. S tem se mu zapre pot do pobud odločanja oz. soodločanja v delovnem procesu, zapre mu tudi pot k razmišljanju, da bi si poiskal delo drugje (drugi tovarni, drugi panogi). Tako uveljavlja kapitalistični sistem nad delavcem lastninsko pravico, pa ne samo nad življenjem, marveč tudi nad voljo določanja urnika dela, ocenjevanj kvalifikacije in cene dela, itd.

Delavec je odgovoren za svoje delo, ni pa gospodar pogojev za izvedbo tega dela. Tako se v takšni formalno „svobodni“ buržoazni družbi nenehno ohranja avtoritativni sistem s hierarhijo, ki zahteva brezpogojno pokorščino, pasivno disciplinirano podrejenost in aktivno sodelovanje pri zatiranju samega sebe.

Kam vodi to? Nemoč živeti je za proletarce prejšnjega stoletja pomenila nemoč reproducirati lastno delovno silo, za modernega proletarca današnjega stoletja pa pomeni to nemoč, da bi uporabljal in koristno razvijal svoje intelektualne sposobnosti, in ga reducira na stopnjo „stroja, ki misli“.

Poglejmo si takšen primer iz Francije: skupina tehnikov, ki je visoko kvalificirana in sposobna, da reagira ob prvi težavi v tehnološkem procesu, sedi dneve in dneve pred kazalci, ki kažejo točnost procesa in s tem njihovo (človeško) nekoristnost. Ti strokovnjaki so nemočne priče sveta, katerega so sami ustvarili in kateremu so v bistvu odveč, ker ne morejo dokazati, da bi lahko storili še kaj drugega.

Kaj je sedaj človeška in kulturna beda? Ta beda je rezultat njegove izobraženosti, ki je nastala iz potrebe prilagoditi delavca v najkrajšem času njegovi nalogi, dala mu je minimalno sposobnost za neodvisno dejavnost. Vse to je nastalo iz strahu buržuazije, da se ne bi v šolah izoblikovali ljudje, ki bi zaradi „prebogate“ razvitosti svojih sposobnosti zavrnili podrejenost preozki nalogi, ki jo nalaga industrijska hierarhija. Sistem je želel izobraziti delavce, ki bi bili: sposobni, vendar omejeni, aktivni, toda pokorni, inteligentni, vendar brez znanja; ki presega njihovo funkcijo, nesposobni, da dvignejo pogled s svoje naloge; kratka specialistel

Prišel bo trenutek, ko se bo proletarijat razvitega zahoda osvestil svoje bede, ko bo premagana vsakršna konzervativna reakcija in bo postal gospodar svojega dela in življenja, ki mu ne bo več odtujeno, temveč ga bo povzdignilo na stopnjo višjih etično humanističnih medsebojnih odnosov.

Erik Kos

Delavsko gibanje v severovzhodni Sloveniji v letih 1930 do 1941

(teze za okroglo mizo)

Razprava naj bi bila naslonjena predvsem na predele Štajerske, Koroške in Prekmurja, tako da bi vključevali še Celje, vendar pa ne rudarskih revirjev. Mariborsko, prekmursko, koroško in celjsko regijo bi osvetlili v luči zgodovine tako, da bi v pogovoru sodelovala za vsako regijo za najznačilnejša obdobja eden ali tudi dva vidna revolucionarja. Celoto bi povezovala uvodna beseda, ki bi razgrnila osnovne značilnosti delavskega revolucionarnega gibanja med leti 1930 in 1941 v severovzhodni Sloveniji, uvodna beseda pa bi se potem razvijala na posamezna vprašanja, ki bi nato posamezne govornike spodbujala k obujanju spominov. Vezno besedilo z uvodno besedo, posameznimi vprašanji in ob tem tudi kratko identifikacijo značilnosti v posameznih obdobjih oskrbi zgodovinar France Filipič.

V pogovoru naj bi predvsem prišla do izraza kot rdeča nit skozi obdobja naraščajoča revolucionarna klima, ki je med revolucionarno preobrazbo v obdobju od začetka diktature pa vse tja do fašističnega napada na Jugoslavijo 6. aprila 1941 združevala množice v skupnih akcijah socialnopolitične in nacionalno politične narave, tako da so bile leta 1941 sposobne in pripravljene spoprijeti se s fašističnim okupatorjem. Naš namen danes je, ko se s to prireditvijo vključujemo v niz proslav ob tridesetletnici osvoboditve, da, zlasti ob delovanju Komunistične partije Jugoslavije, SKOJ in revolucionarnih sindikatov, razpoznavamo v preteklosti severovzhodne Slovenije tiste značilnosti zgodovinskega dogajanja, ki ta predel naše domovine s svojimi specifičnostmi postavljajo v posebno luč, hkrati pa v vsem svojem obsegu izpričujejo zgodovinsko celoto predelov naše domovine ob severni meji z ostalimi slovenskimi in jugoslovanskimi pokrajinami.

Celotno zgodovinsko obdobje v severovzhodni Sloveniji je mogoče razdeliti v času od začetka diktature pa do leta 1941 na tri večja razdobja, ki so, vsaj deloma zaključene razvojne celote:

1. Čas od začetka diktature 1929 do konca 1934.
2. Začetek 1935. do 1938. oziroma do konca 1937.
3. Začetek 1938 vse tja do aprilske vojne.

V teh posameznih obdobjih naj bi razprava, ali pa tudi vezno besedilo s pojasnili, postavila v posebno luč nekatere najvidnejše značilnosti revolucionarnega razvoja:

1. 1929 — 1934: Ob očrtu splošnega gospodarskega položaja v znaku silovite krize prvo obdobje delovanje partijskih in skojevskih organizacij 1929. do maja 1932. (železniške delavnice, inž. Hermanko), povezava z vojsko, povezava s skupino revolucionarjev v mariborski kaznilnici, ilegalni kanali partije preko meje (smrt Djure Djakovića in Nikole Hečimovića), konec okrožja Sever na Koroškem in usoda skupine Prežihovega Vrance, leta 1932 vojaška afera v Mariboru, konec skupine Weisbacher in Kocman v Celju. V Prekmurju prvi začetki revolucionarnega gibanja, ki pripeljejo leta 1932 najprej do ustanovitve časopisa Novi čas in prerastejo v letu 1934 do ustanovitve Ljudske pravice. V Mariboru med leti 1932 in 1934, v času obnove partije, delovanje partijske organizacije ob skupinah Apih—Vrunč, komunistih v tekstilni industriji (Hutter), skojevcih, ki svojo organizacijo predvsem okrepijo na srednjih šolah. Posebno važna je ustanovitev Zveze mladih intelektualcev jeseni 1932 v Mariboru kot kadrovske baze za progresivno in potem tudi za revolucionarno gibanje. V Celju izredno pomembna obnova partijske organizacije, delovanje Slavka Šlandra in tovarišev, v povezavi tudi s Koroško (Slovenj Gradec), rast ptujske organizacije na gimnaziji v povezavi s partijsko celico v železniških delavnicah in na zvezi s študenti komunisti v Ljubljani. V obdobju 1934. v Celju delovanje partijske organizacije, ki ima, v povezavi s pokrajinskim komitejem v Ljubljani, velik vpliv na delavstvo. S tem v zvezi organizacija velike stavke v tovarni Westen, stavka v tekstilni tovarni Doctor in drug v Mariboru.

2. 1935 — 1937: Gospodarski položaj je v znamenju usihajoče krize, pregrupiranja na tržišču in forsirane proizvodnje, ki skuša zožiti že pridobljene delavčeve socialne pravice. Ob tem, da se krepijo strokovne organizacije in ob spremembah v mednarodnem delavskem gibanju, kjer ob pritisku fašizma, potem ko je Hitler leta 1933 prevzel v Nemčiji oblast, pride do koncepta ljudskofrontnega gibanja, prihaja tudi v severovzhodni Sloveniji do bistvenih sprememb v delavskem revolucionarnem gibanju. Za to obdobje je najznačilnejši navzven stavkovni val, kovinarji in tekstilci leta 1935 v Mariboru, delno tudi Celje, leta 1936 stavbinci in tekstilci, poleti 1936 velika tekstilna stavka. V leto 1935 segajo začetki ljudskofrontnega gibanja v njenih začetkih kot kmečko delavsko gibanje tako v jeseni **Celjska deklaracija**. V Mariboru obnavljanje okrožne partijske organizacije, nov komite, obdobje širokega pridobivanja množic ob organiziranju ljudskofrontnih izletov, pridobivanju mladine, zlasti vajeniške, obnovi skojevske organizacije na šolah (gimnazija, učiteljske). Januarja 1935 se konča s procesom Apih—Vrunč obdobje rasti partije in skoja v mestu, z letom 1935 se v novem obdobju partijska organizacija povzpne do novega mestnega komiteja (Ante Novak), leta 1936 do okrožnega komiteja (Leo Novak), leta 1936 se uspešno v Mariboru in Ptuj razvija mirovno gibanje, vrh doseže z mirovno akademijo avgusta 1936. Kmečko delavsko gibanje se vedno bolj oblikuje. V sindikatih in Svobodah vedno večji vpliv komunistov, kar pride posebno do izraza na Zletu svobod julija 1935 v Celju. Revolucionarna klima v delavskem razredu pride na tej prireditvi do te mere do izraza, da je potem Zveza Svobod prepovedana, njena naslednica je organizacija Vzajemnosti. V skojevskem gibanju je 1936 v ospredju problem razpusta skoja, s tem v Ptuj v jeseni važna skojevska konferenca. Zveza mladih intelektualcev razpuščena. V Mariboru je začelo decembra 1936. izhajati glasilo KDG Neodvisnost. Organizacija skojevske mladine okrog lista Mlada pota in pozneje deloma Mladine, ko so februarja 1936. Mlada pota prepovedana. Aprila 1937 v Mariboru sestanek KDG, odločitev za popolnoma samostojno slovensko ljudsko gibanje. Boj proti hitlerizmu, brošura Hitlerjevci v Sloveniji. Aprila 1937. ustanovitev slovenske komunistične stranke na Čebinah, koncept ustanovnega manifesta v osnovni naravnosti: boj za usodo slovenskega naroda v usodnem razvoju dogodkov v Evropi. Decembra 1937. ustanovitev novega mestnega komiteja KPS v Mariboru, obnova organizacije v Celju, povratek Slavka Šlandra z robije, razvoj organizacije v Šoštanj, v Prekmurju nastajajoče središče, vse močnejši vpliv partije v DKFID, enotno nastopanje strokovnih organizacij različnih smeri.

1938 — 1941: Priključitev Avstrije k Nemčiji spremeni ves položaj ob meji, narodnoobrambne akcije, boj proti hitlerizmu, solidarnost s CSR. Odločilni vpliv komunistov v URSS, 1940 razpust URSS, akcija Delavske enotnosti. Ustanovitev okrožnega komiteja partije 1938 v Mariboru (Zidanšek), leto pozneje v Ptuj, nato v Murski Soboti in na Koroškem. Narodnoobrambni odbori Maribor, Ptuj. Stavke gradbincev, tekstilcev v Mariboru. Neodvisno gledališče v Mariboru, levo usmerjeno gledališče (Žižek—Babič) v Ptuj, revolucionarnost organizacije DKFID v Pomurju. Nastop KDG na parlamentarnih volitvah decembra 1938. Aprila 1939 ustanovitev osrednjega strokovnega odbora za Slovenijo in nižjih forumov po pokrajinah, v Mariboru je podpredsednik strokovnega odbora narodni heroj Miloš Zidanšek. Narodnoobrambne akcije, študentski obmejni tabori, ustanovitev Zveze delovnega ljudstva, podpisovanje proglasa „Kaj hočemo“. Krepitev partijske organizacije v Mariboru, ustanavljanje industrijskih celic. Protidraginske demonstracije, pobiranje podpisov za priateljstvo s SZ, skrb partije ženskemu vprašanju.

Teze sestavil France Filipič

Začetki

Razbitju močnega delavskega gibanja je po državljanski vojni sledil teror do srede štiridesetih let, ko je bilo pobitih 300.000 republikancev. V takšnih okoliščinah represiije: in zastrahovanja ni bilo mogoče organizirati širšega odpora. Vendar pa je že 1. maja 1947. prišlo do prvega delavskega štrajka. Gospodarska kriza, katere vzrok sta bili avtarktičnost in zaostalost španskega gospodarstva, je 51. leta izzvala prvo večje stavkovno gibanje.

Rezultat delavskih bojov petdesetih in šestdesetih let je bila ukinitve državnega diktata o delavskih mezdah (56. leta), zakon o uvedbi državnih sindikatov (imenovanih prisilni) ter zakon o kolektivnih pogodbah. Seveda noben od teh ukrepov ni pomenil ničesar drugega kot odgovor režima na moč delavskih bojov, nujno prilagajanje režima novim razmerjem moči in okoliščinam. Delavci niso nikoli mirovali, saj so morali prenašati pezo gospodarskih težav vedno na svojih ramah. Večkratne zamrzitve plač, dvig cen in življenjskih stroškov, inflacija, poslabšanje delovnih pogojev so delavce vedno gnale v borbo; najprej za izboljšanje njihovega ekonomskega položaja, z močjo odpora pa so zahteve dobivale tudi vse bolj splošen nacionalni in politični značaj. Ob koncu šestdesetih let je bilo prvič po državljanski vojni razglašeno izredno stanje. 68. leta je Španijo zajel študentski revolt, ki se je z mamutske univerze Valladolid v Madridu razširil po vseh univerzitetnih mestih Španije. Univerzo so zaprli za en semester, pozapri stotino študentov, nekaj profesorjev suspendirali in ubili 3 demonstrante. To je bilo prvič, da so se poleg delavskih štrajkov v deželi Baskov, Navarri in Asturiji ter osvobodilnega gibanja ETA pojavili na ulicah tudi dotlej lojalni meščani. V pogojih izrednega stanja se je pričela Španija prebujati. Februarja 1969. leta je stavkalo približno 15.000 baskovskih delavcev za višje plače.

Stavkovno gibanje 70. let

Januarja 70. leta je zaradi stavk prenehalo vse delo v rudarskem območju Asturije. Vrzoki za to delavsko borbo so bili v nevzdržnih delovnih pogojih in v porastu delovnih in smrtnih nesreč v rudnikih. Zaradi zavračanja kolektivnih pogodb in nizkih mezd je prišlo marca 70. leta do velikih stavk gradbincev v Seville; 2000 delavcev so zaradi tega odpustili. Junija istega leta je začelo stavkati 24.0000 dninarjev, prišlo je do krvavih spopadov s policijo. Julija je v demonstracijah zaradi novih kolektivnih pogodb v gradbeništvu policija ubila tri delavce. Ta zločin v Granadi je izzval val protestnih stavk po vsej Španiji. Odgovor na decemberski proces proti borcem ETA v Burgosu je bil do takrat največji protestni val v vseh pokrajinah.

V primerjavi z 1969. letom se je leta 1970 število stavk podvojilo; politični solidarnostni štrajki so po številu in teži presegli delavske boje za višje mezde in izboljšane delovne pogoje.

1971. leta je režim zaradi stavkovnega gibanja uvedel v deželi Baskov 6-mesečno izredno stanje. V Madridu so stavkali zdravniki in strežno osebje štrajk se je razširil tudi zunaj Madrida. Od zahtev po višjih mezdah in spremembi delovnih pogojev je pomembnejša zahteva po spremembi in ureditvi nezadostnega zdravstva. Poleti je policija v demonstracijah gradbenih delavcev, ki se jih je udeležilo 40.000 delavcev, ubila delavca Pedra Patino. V oktobru je del delavcev 30.000 glave korporacije FIAT-HISPANA (SEAT) zavzel svoje tovarne. Povod za to je bila zahteva, da uprava zopet sprejme na delo pred tem odpuščene delavce. Prišlo je do ostrih spopadov s policijo, en delavec je bil ubit. V Barceloni in drugih katalonskih industrijskih mestih so izbruhnile solidarnostne demonstracije in stavke. Novembra je zapljuskal nov stavkovni val v Asturiji; zajel je kakih 27.000 delavcev, pretežno rudarjev.

Marca 1972. leta so stavkali delavci ladjedelnic v El Ferrolu v Galiciji, ki jim je Franco nadel svoje ime (El Ferrol del Caudillo). Štrajk se je hitro razširil po vsem mestu, topnjače v pristanišču so v pripravljenosti obrnile svoje topove proti mestu. Policija je ubila 3 delavce.

V El Ferrolu in kasneje v Vigu in Pamploni se je pokazala nove faza v razredni borbi španskih delavcev. Stavkovno gibanje se ni omejilo samo na tovarniške delavce; v boj so bile potegnjene cele mestne četrti, v Pamploni celo velik del province. Odmev na boje v El Ferrolu je bilo čutiti v vsej Španiji. Organiziranih je bilo na stotine solidarnostnih zborovanj in štrajkov.

Stavka Citroenovih delavcev v Vigu (Galicija), septembra 72. leta, je potegnila za seboj generalni štrajk v vsem mestu z 200.000 prebivalci. Gibanje se je razširilo tudi na banke, zavarovalnice in celo trgovine. V mestu so zrasle barikade, policija se je morala za en dan umakniti v vojašnice. Potrebna je bila intervencija vojske. Iz solidarnosti so ponovno izbruhnile stavke v El Ferrolu in po vsej Španiji.

Aprila 73. leta je bil v demonstracijah gradbenih delavcev za višje mezde zopet ubit en delavec. Številni umori delavcev so zaostri razredne spopade, ki jih je običajno morala zadušiti policija s pomočjo vojske. Na letakih, ki so krožili ob demonstracijah in spopadih, so bila redno zapisana imena delavcev, ki jih je policija pri spopadih ubila; toda redno tudi razlogi ekonomskih bojov španskih delavcev in njihova povezava z morilsko diktaturo. Vedeti je namreč treba, da se je režim vedno trudil prikazati te boje kot „komunistično subverzijo“, naperjeno proti redu in stabilnosti nacionalne svobode, kot uvoženo nezadovoljstvo, ki bi ga hoteli pos-

mezniki dvigniti na nacionalno in politično raven. Čeprav se je sodstvo opiralo na paragrafe, po katerih so zaprte delavce obtoževali vedno kot posameznike, hujskače delomorzneže in državne sovražnike, pa so delavski boji vedno bolj dobivali obči in politični značaj.

Junija 73. leta so vzplamteli boji med delavci avtomobilske industrije v Pamploni. Povod je bila premija, ki je uprava ni hotela izplačati delavcem. Štrajku so se pridružili uslužbenci bank in zavarovalnic, transportni delavci in dninarji. Boji v Pamploni so se razširili na velik del province

H kronologiji delav

Navarra. Šoferji avtobusov in kmetje so zaprli dohode do Pamplone, da bi preprečili poseg vojske

Poleti 73. leta so stavkali gradbeni delavci v Madridu; štrajk je bil razbit šele po brutalnem napadu policije. Od oktobra do decembra so stavkali rudarji v skoraj vseh rudnikih Asturije. Glavna zahteva je bila skrajšanje delavnika.

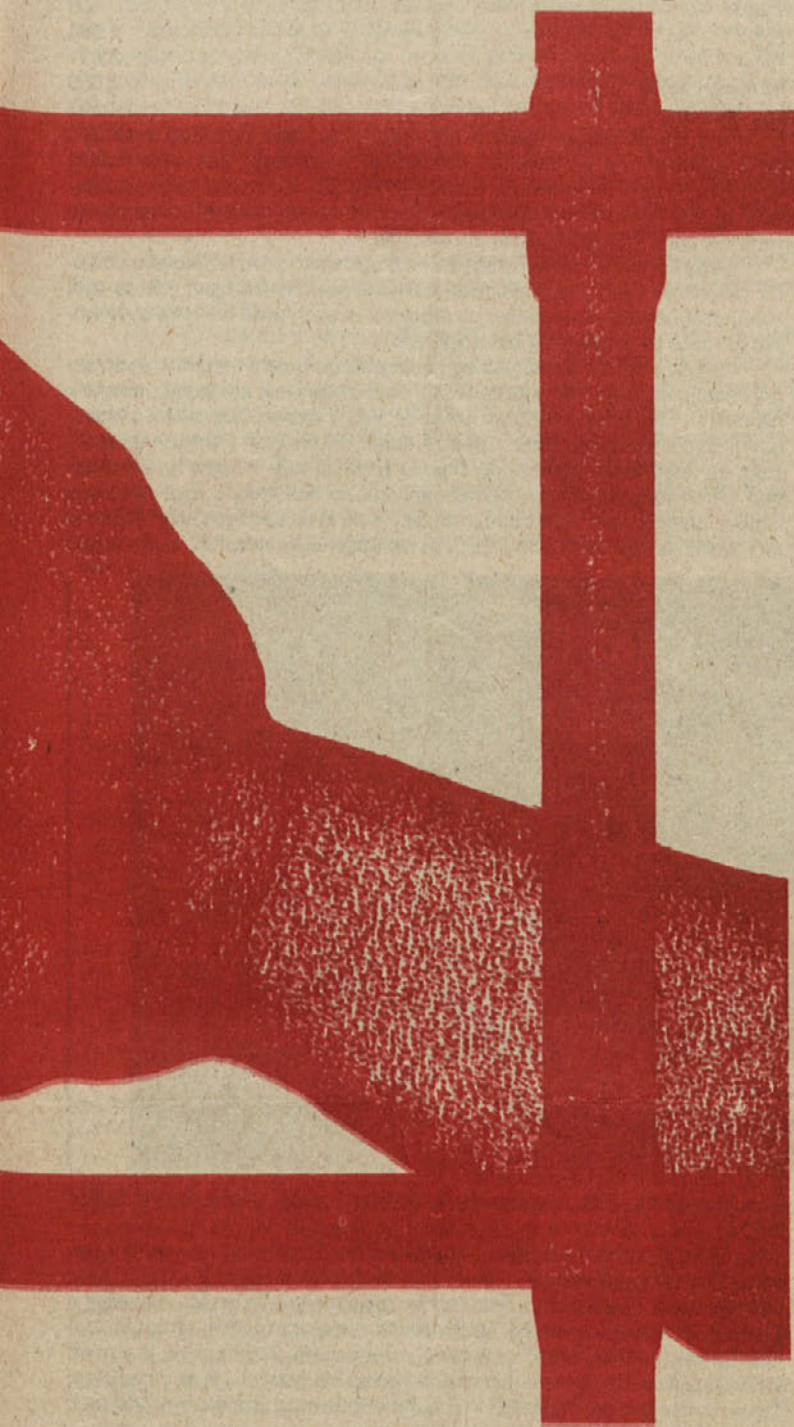
Leto 1974 se je začelo s stavko pri Standard Electrica v Madridu, enem največjih španskih podjetij. Štrajk v tem podjetju, ki je v 70 odstotkih v rokah multinacionalne proslule družbe JTT in katerega proračun je večji od španskega državnega proračuna, je prerasel iz delavskega upora v splošno ljudsko stavko. Organizacijsko jedro stavke je bila delavska komisija

(Comision Obreras), ilegalni in vedno bolj vplivni delavski sindikat. Delavske zahteve, ki so jih podpirali tudi višji uslužbenci, so bile zajete v 21 točkah.

Najpomembnejše med njimi so bile:

- zjamčena najnižja meza za vse kategorije zaposlenih,
- 40-urni teden,
- 30-dnevni letni dopust,
- sprememba kolektivne pogodbe vsake tri namesto dosedanjih 5 let,

kih bojev v Španiji

- odpravnina in 100 odstotne pokojninske mezde,
- prevajitev davka na izpad proizvodnje z ramen proizvajalcev na upravo,
- pravico na pregovore oz. priznanje delavskih komisij,
- pravico do združevanja, itd.

Štrajk je bil zadušen 9. februarja. Pri podpöri stavke je bila pomembna mednarodna solidarnost, zlasti tista v okviru koncerna JTT. Zaradi tovrstne pomoči in solidarnosti delavcev v okviru multinacionalnih koncernov, so ti v delavskem boju dobili pomembno novo funkcijo.

Konec februarja 74. leta se je pred sodiščem znašla skupina stavekajočih iz San Adriana de Besasa. 2. marca je bil v Barceloni kljub številnim pro-

testom svetovne javnosti usmrčen Puig Antich; v Tarragonu je bil z garoto umorjen H. Chez. Delo je takrat povzelo svetovno mnenje, da so vse številnejši procesi kljub spremembam v vrhu španske politike nedvomno potrdili, da se v frankistični oblasti spreminjajo samo imena. Decembra 73. leta je ETA izvršila atentat na premiera Carrera Blanka; nasledil ga je bivši notranji minister Arias Navarra, obljubil nekaj liberalizacije in popustil falangistični desnici.

18. aprila, na predvečer portugalskega puča, so na zatožno klop v Madridu privedli 5 domnevnih aktivistov socialistične delavske stranke in Splošne zveze dela. To je bil že tretji proces od decembra, ko so obsodili na dolge zaporne kazni 10 funkcionarjev delavskih komisij.

29. aprila so v mestu Alicante aretirali 23 oseb, obtoženih, da pripadajo komunistični stranki; med jetniki naj bi bil tudi vodja KPS za Vzhodno provinco Antonio R. Martin. Barcelonska policija pa naj bi odkrila nekaj separatističnih skupin in aretirala 18 članov ilegalnih organizacij v Kataloniji.

Zrušitev fašizma na Portugalskem ni dala novega poleta in moči samo delavskim bojem v Španiji, pač pa so zahteve po liberalizaciji postajale vse bolj očitne tudi v političnih in cerkvenih krogih. Demonstracij se niso udeleževali le delavci, študenti, napredni uslužbenci in duhovniki; tudi do takrat apolitični meščani so pričeli ustanavljati ilegalne oziroma „privatne“ politične kroške; izhajati je začela vrsta novih publikacij, nekdanji lojalni časopisi so pričeli tiskati „kočljive“ tekste in objavljati slike stavek in delavskih vodij na „dvoumen“ način.

Poleti je Franco imenoval za svojega naslednika prestolonaslednika Juana Carlosa; na jesen je prišlo do zaostrovanja v vladi; po vrsti so odstopili minister za industrijo Ordonez, minister za turizem Cabanillas ter minister za finance Barbera.

19. oktobra je bil kongres prepovedane socialistične delavske stranke in ustanovljena Protifašistična demokratska hunta. Njen vodja Mugic Hercog je bil od spomladi v zaporu. Demokratsko hunto so ustanovili komunisti, socialisti, karlisti, delavske komisije, Splošna zveza dela, Sindikalna delavska zveza, demokrati in levi katoličani kot „Zvezo vseh Špancev“.

15. novembra so, ne poslednjič v 74. letu, izbruhnili spopadi v Madridu in Barceloni, kjer je stavkalo 40.000 delavcev.

75. leto se začne s stavekami, delavskimi boji, političnimi procesi in splošno politizacijo. Konec januarja je bil proces proti delavskemu vodji Marcelinu Camachu, sledi proces proti 9 sindikalnim delavcem, kar izkazuje solidarnostne stavke in demonstracije po vsej Španiji. Polarizacija se prične tudi v vojski, dotlej najtrdnješi opori režima; suspenzije nadomestijo z vojaškim sodiščem. 120 oficirjev v Cartageni podpiše peticijo z zahtevo po demokratizaciji vojske. Februarja podpiše peticijo cerkvene organizacije Justitia e Pax z zahtevo po amnesiji 160.000 ljudi, med njimi 2.000 oficirjev. 500 uslužbencev različnih ministerstev podpiše odprto pismo premieru Navarri z zahtevo po „razvoju demokratične države, v kateri bo moč izvirala iz ljudstva“. Zopet pride do odstopov v ministrstvih. V Španiji je čutili politično aktivnost, ki bi si jo še pred letom ne mogli zamisliti. Deželo pretresajo staveke, ki po svoji silovitosti presegajo vse dosedanje. Policija se večkrat brani uporabiti nekdanje nasilne metode.

Februarja stavka hkrati 150.000 delavcev v Barceloni, Pamploni, Asturiji in Baskiji; zahteve daleč presegajo gospodarske vzroke in kažejo na frontalni spopad s frankizmom. Štrajkali so delavci v avtomobilski industriji, rudarji, pristaniški delavci, medicinsko osebje, delavci 23 od 26 madridskih gledališč, študentje; z njimi so solidarni deli policije, duhovniki odprejo cerkve, mašujejo demonstrantom, ki se zatekajo pred policijskim nasiljem v cerkve.

Marca demonstrirajo gospodinjice in meščani zaradi povišanja življenjskih stroškov; organizirajo bojkot trgovin in zatemnitev stanovanj; 5 gospodinj zaprejo, gospodinjski kroški so zaradi „subverzivnosti“ prepovedani. V štrajku rudarjev v Potache, v stavkovnem valu v Navarri odpove policija.

Aprila je uvedeno izredno stanje v obeh severnih provincah. Lovu na aktiviste ETA se poleg Guardie Civil (25.000 mož) pridružijo še vojska in PENS, španski nacionalsocialisti. Kljub dva do štiri tisoč aretacijam na dan ni uspeha, ker je proti režimu vsa dežela Baskov. V Bilbao spreminijo areno v začasno koncentracijsko taborišče.

Maja je v provincah, kjer vlada izredno stanje, uvedena popolna cenzura. Zopet zaprejo nekaj fakultet do jeseni.

Septembrske smrtne obsodbe sprožijo po vsem svetu, zlasti v Evropi val solidarnostnih akcij, največjega po državljanski vojni. Španija doživlja najhujšo krizo, nekaj posmrtni spreved caudillo Franco in fašističnemu frankizmu.

Konec

Vse močnejša politizacija in odkrit odpor delavskih množic ter vseh španskih antifašistov pričata o neizogibnosti Francovega poloma. Smo na pragu dogodkov, ki bodo Španijo zamajali do temeljev. Metode nasilja, nespremenjene vseh štirideset let frankizma, nimajo več zastrašujočega učinka kot nekdaj; nasprotno, na vsako novo nasilje je odgovor delavcev še silovitejši, zahteve še bolj odločne in glasne. Španija je pripravljena na prihodnost, in kot pravi Carillo: „Bila bi zgodovinska krivica, če bi Franco umrl v svoji postelji.“

Vloga in pomen komunikacijskih sredstev med NOB v Mariboru

Ni težko razumeti, kaj pomeni komuniciranje. Je sporazumevanje, občejanje. Težje pa si je zamisliti družbo, ki ne bi poznala medijev, ki komuniciranje omogočajo.

Potrebo po sporazumevanju med ljudmi zasledimo že v praskupnosti s pojavom neartikuliranih glasov. Posebno pa se razmahne z iznajdbo papirja, oblikovanja jezika in nastanka književnosti v današnjem pomenu. Pripomniti velja, da vse to ni nastajalo povsem naključno, pač pa je razvoj teh oblik sporazumevanja povzročila zahteva po medsebojnem stiku ljudi, ki so se krajevno vse bolj oddaljevali drug drugemu. Pojavili so se radio, TV in vrsta podobnih medijev, ki si prizadevajo omogočiti posamezniku čim širši vpogled v družbeno dogajanje.

Če gledamo družbo kot skupek medčloveških odnosov z vsemi značilnostmi melosa človeka kot njenega sestavnega dela, ter splošno „vzdušje“ v tej družbi, je jasno, kako pomembno vlogo imajo komunikacije kot faktor osveščanja za to družbo. Rečemo lahko, da je bil njen razvoj odvisen tudi od komunikacij oziroma njihove usmerjenosti.

So obdobja, ko komunikacije pomenijo eno izmed maloštevilnih možnosti za obstanek nekega naroda. Prav zaradi tega lahko za glavna simbola naše revolucionarne preteklosti štejejo puško — in skromno, ciklostirano brošurico v slovenščini, zvezčič ki je romal skozi neštete žuljave roke.

Razvoj komunikacijskih virov je skladen s splošnim položajem Štajerske med NOB. To območje je spadalo v IV. operativno cono. Medtem, ko si je ostalo slovensko ozemlje nekoliko oddahnilo po kapitulaciji Italije, se na Štajerskem položaj ni bistveno spremenil. Okupatorjev pritisk je ostal enak, spremembo pa opazimo pri tehnični opremljenosti vojaških enot. Tudi število teh enot se je povečalo.

Šele poleti 1944. se je pri štabu IV. operativne cone oblikoval odsek za zveze, ki je skrbel za radijske, telefonske in kurirske zveze. To leto je začela delovati radijska zveza, zanjo pa so skrbeli borci, ki so se šolali na Dolenskem. Primanjkovalo pa je tudi materiala za vzpostavitev telefonskih

močjo in — resnico. Predvsem slednjemu so bila namenjena glasila, ki niso prinašala vojaških sestavkov. Ta se odlikujejo še po novi razsežnosti: s humorjem. Videti je, kot da ga med partizani nikoli ni zmanjkalo. Zasledimo tudi natisnjena poročila tujih radijskih postaj, najpogostejše angleških. Nedvomno je, da so tudi te, ne pa samo domače vesti, pripomogle k večjemu zagonu in zagrizenosti v pravičnem boju.

Potrebo po komunikacijah ponazarja že število raznih izdaj med NOB:	
1941	83
1942	458
1943	1.504
1944	3.811
do konca vojne	2.666
brez letnice izdaje	1.587

Te izdaje so tiskale tiskarne, ki jih je bilo po vsej Jugoslaviji okoli 154, na Štajerskem sta bili dve, ter 666 tehnik, raztresenih po vsem našem ozemlju, od tega jih je bilo na Štajerskem kar 26. Pri tem je treba upoštevati, da vse tehnike niso delovale istočasno; zaradi varnosti so se morale venomer seliti in hkrati spreminjati tudi ime.

Vloga komunikacijskih sredstev na Štajerskem se ni razlikovala od načel delovanja vseh jugoslovanskih komunikacijskih medijev, ker so tudi želje naših narodov bile enake: osvobodena in svobodna domovina. Nekoliko drugače pa je bilo z njihovim vplivom.

Nemci in njihovi pomagači so nanje povsod enako reagirali: z vso zagrizenostjo in mržnjo so si prizadevali, da bi zmelili vse, kar je pripomoglo k njihovem nastanku. Predobro so se zavedali, kako s skromnimi ciklostiranimi lističi izgubljajo moč. Zavedni ljudje, ki niso bili v partizanskih vrstah, so imeli velike zasluge pri širjenju gradiva, ki je dvigalo narodno zavest. Njim to gradivo sicer ni bilo neposredno namenjeno, pač pa je bila njihova naloga, da z njim obudijo zavest ljudi, ki so še omahovali. Težko je reči, koliko je bilo takih v Mariboru in na Štajerskem nasploh, zakaj veljalo

zvez in zato je bila na Štajerskem najbolj razvita oblika obveščanja kurirska zveza. Delala je presenetljivo točno in zanesljivo.

Kratek pregled izhajanja tiska med NOB v Mariboru in njegova primerjava s tiskom, ki je izhajal pred vojno, nam daje sliko, ki je zanimiva, ne pa presenetljiva. Vsa literatura, ki je bila že po naslovih nekoliko revolucionarna, je leta 1941 nehala izhajati. Vendar je praznino s presenetljivo hitrico napolnil tisk s problematiko, ki je z vso svojo revolucionarno vsebino, kakršne do takrat še ni bilo, privrela na dan. Kot da je samo čakala ta trenutek. V resnici ga tudi je!

Tisk je bil najbolj razširjena oblika komuniciranja med NOB na Štajerskem. Naj so bili to letaki, glasila, poročila, redni vojaški vestniki, vse je rabilo istemu smotru: spodbujati ljudstvo v najtežjih trenutkih omahovanja. Vsebina letakov je bila vedno kar se da jedrnata, pogosto ilustrirana s srpom in kladivom, pisana z velikimi tiskanimi črkami in s prepričljivim kličajem na koncu. Nekatera glasila so imela povsem vojaški značaj — v njih pogosto zasledimo kronološki pregled partizanskih akcij in številčno — v strelivu — navedene uspehe. S pomočjo teh glasil so najpogostejše razširjali tudi splošna povelja o organizaciji partizanskih enot in njihovega sistema komuniciranja ter vrsto splošnih vojaških poročil. Vendar v njih tudi ni manjkalo leposlovnih sestavkov sestavkov in pesmi, ki se sicer ne morejo pohvaliti s posebnim slogom ali visoko literarno vrednostjo, zato pa vsem, kar mora tako leposlovje v prvi vrsti vsebovati: s prepričljivostjo,

je nenapisano pravilo, da soseda ne vključuj v svojo mrežo, če mu hočeš dobro.

Jasno je, da je bil pomen komunikacij na Štajerskem, gledano s stališča civilnega prebivalstva, največji v zadnjih dveh letih okupacije, ko se je obveščevalna dejavnost in delo tehnik razmahnilo. To je čas največjega pomena in vpliva komunikacijskih sredstev v enem najbolj teptanih, pomčnenih in nemškutarskih predelov v Jugoslaviji. Kajti tisk, ki je v prvih letih prihajal iz Ljubljane in kasneje iz kočevskih gozdov, je le v manjšem številu našel pot na Štajersko in širšega odmeva pri Štajercih ni bilo moč čutiti.

Docela drugačen pa je vpliv prinešenega tiska v prvih letih vojne na partizanske enote. Partizani so takoj spoznali, kolike vrednosti je slovenska beseda in kako močno orožje lahko postane v pravih rokah. Seveda se je to spoznanje rodilo mnogo prej, preden so lahko partizanske enote izbojevale pogoje za nastanek tehnik.

Čudimo se vplivu komunikacijskih sredstev na prebivalstvo in na potek vojne, pri tem pa često pozabljamo, da je vpliv logična posledica dejavnikov, ki niso značilni samo za komunikacijska sredstva: globoka prepričanost v pravilnost svojega dela, želja po dokončni zmagi nad vsemi tistimi, ki so tlačili malega človeka — in izredna organiziranost dela.

(sestavek je povzet iz gradiva za nalogo za sklad Borisa Kidriča)
Marija Šuta

Obveščanje in osveščanje študentov

Visoko šolstvo mora vzgojiti študenta kot celovito osebnost, ne pa kot razparceliziranega strokovnjaka, odtujenega sodobnim družbenim in političnim tokovom. Še zlasti je taka vzgoja nujna v pogojih našega socialističnega samoupravnega sistema, ki se šele izgrajuje. Samo študent, vsestransko osveščen in razgledan, bo sposoben postaviti se na stran naprednih sil na univerzi in kasneje kot strokovnjak v svoji delovni organizaciji.

Študenta v visokošolskem sistemu lahko osveščamo na več načinov in z različnimi oblikami izobraževanja. Najpomembnejši je vsekakor vzgojnoizobraževalni proces kot osnovni delovni proces na univerzi. Tam pridobiva študent svoje osnovno znanje, skozi katerega vrednoti družbena dogajanja in pojave. Vzgojnoizobraževalni proces pa svoje osveščevalne funkcije žal ne opravlja tako, kot bi moral. Še zlasti to velja na tistih smereh študija, ki nimajo tesnejše povezave z družboslovnimi vedami. Komuniciranje znotraj vzgojnoizobraževalnega procesa je zaradi zastarelih učnih metod in neustreznega kvantitativnega razmerja med učitelji in študenti zmanjšano na minimum in gre dejansko le za enosmerno distribucijo informacij. Študent si mora širše znanje in svojo splošno razgledanost pridobiti verbalno v svoji okolici, skozi samoupravno aktivnost ali preko sredstev javnega obveščanja.

Ker so študentje dokaj specifična družbena skupina, potrebujejo tudi svoje specifične komunikacijske medije, ki bodo pokrivali vsa področja njihovega delovanja in zaobsegali vse njihove interese ter bodo študentom obenem odkrivali nova obzorja in jih naučili kritično razmišljati. V visokem šolstvu moramo izgraditi tak komunikacijski sistem, ki bo zadovoljeval potrebe študentov po objektivnem in učinkovitem informiranju in ki bo kritično ovrednotil vse prisotne pojave in nasprotja ter jih na ta način naredil razumljive čim večjemu številu študentov. Sedanji komunikacijski mediji v visokem šolstvu so nezadovoljivi in ne ustrezajo niti s kvantitativnega niti s kvalitativnega vidika.

Študentski list, soočen s finančnimi in kadrovskimi problemi, ne izhaja dovolj pogosto in redno, da bi lahko igral vlogo aktivnega obveščevalca in osveščevalca študentske populacije. Zaradi premajhne frekvence izhajanja izgublja na aktualnosti in s tem tudi na bralnosti oziroma priljubljenosti pri bralcih. Prisiljen je, da se izogiba obveščanja o tekočih dogajanjih in se omejuje na ocene, kritike in subjektivna mnenja posameznih piscev, kar sicer ne bi pomenilo nič slabega, v kolikor bi seveda delovali še drugi mediji, ki bi izpolnjevali funkcijo tekočega obveščanja.

Zlasti se čuti pomanjkanje internih glasil na visokošolskih zavodih. Leta izhajajo zelo neredno ali pa jih sploh ni. Ker pa zanimanje za določeno problematiko ali odločitve v zvezi z njo pada v smeri časovne in prostorske oddaljenosti od problema, je jasno, da na tak način pada tudi interes za pisanje internega glasila in s tem tudi študentskega lista.

Razen študentske radijske oddaje, katere emisije pa so preveč diskontinuirane, se televizija in radio ne uporabljata v visokošolskem komunikacijskem sistemu, pa čeravno je precej visokošolskih zavodov, ki imajo montirane razglasne radijske postaje in celo interne televizijske sisteme. Tudi ostali mediji, kot lepaki, letaki, obvestila in podobno so zaradi svoje stereotipnosti in dostikrat tudi hiperprodukcije, nezadovoljivo izkoriščeni.

Če se pri opazovanju prej omenjenih medijev omejimo le na študentski list in interna glasila, moramo ugotoviti, da tudi s kvalitativnega vidika ne zadovoljujejo.

Študentski list je postal izrazito nebralen (po podatkih neke ankete bere skopski „Studentski zbor“ samo 5 % študentov) in dostikrat tudi vizuelno neprivlačen. Eden izmed vzrokov za tako stanje je kronično pomanjkanje finančnih sredstev, ki ne dopuščajo modernih grafičnih prijemov in pa slab novinarski kader v redakcijah. Študentski list v veliki večini ustvarjajo amaterski novinarji, ki se dostikrat ne spoznajo na svoj posel, zato je tudi njihovo pisanje temu primerno — neprivlačno in komplicirano. Namesto da bi dajali objektivne informacije, predloge in kritične ocene, ki bi bile podlaga za samoupravno in splošno družbeno ter politično dejavnost študentov, jih „mori“ z mnogokrat povsem neživljenjskimi in lažnimi dilemami ter problemi.

Študentski list se mora usposobiti, da bo na najenostavnejši in najbolj dostopen način ponudil zainteresiranemu študentu informacijo o stanju na vseh področjih družbenega življenja, še zlasti visokošolskega.

Postati mora študentski v tem smislu, da se skozi njegovo pisanje odraža vsa problematika študentov in visokega šolstva in preko tega tudi nasprotja in neskladja v celotni družbi. Na ta način bomo zagotovili listu bralce, s tem pa tudi moč, saj je pisana beseda vredna le toliko, kolikor in v kakšni meri najde odziv. Še tako lepa in koristna ideja nima vrednosti, če zaradi svoje zapletenosti in nepotrebnega balasta ni sposobna najti poti med bralce.

Študentski list se mora odpreti in iti med študente, si na ta način zagotoviti nujno potrebni feed-back ter se tako rešiti elitističnih tendenc in dilem. Postati mora tribuna vseh študentov in ostalih akterjev v visokem

šolstvu in širši družbi. Da pa bomo to dosegli, je treba listom zagotoviti ustrezne tokove informacij in usposobiti izdajateljski svet lista, kot družbeni organ upravljanja, ki se mora aktivno spoprijeti s problematiko lista, tako z materialne kot z vsebinske plati.

Toda študentskega lista ne bomo mogli usposobiti, če ne bomo posvetili več pozornosti internim glasilom na visokošolskih zavodih. Ta naj obravnavajo specifično problematiko svojih študentov in se aktivno vključujejo v življenje in delo na visokošolskih zavodih, česar pa seveda ni mogoče doseči brez rednega izhajanja in vodenja ustrezne uredniške politike, za katero morajo biti odgovorni ne samo študentje, pač pa tudi visokošolski delavci. Interna šolska glasila morajo postati pobudnik in nosilec akcij na visokošolskem zavodu, dinamit, ki bo razbijal študentsko (in učiteljsko) pasivnost in nezainteresiranost.

Z aktiviranjem internih glasil pa bomo dosegli tudi večjo učinkovitost študentskega lista, ki se bo „oproščen“ pisanja o notranjih problemih visokošolskega zavoda lahko posvetil širši univerzitetni in družbeni problematiki.

Končni cilj je uvedba enotnega komunikacijskega sistema, ki bo z rednim izhajanjem študentskega lista in internih glasil ter z vzpostavitvijo TV omrežja in razglasnih radijskih postaj (kjer je to mogoče) ter ob uporabi drugih priložnostnih medijev, zagotovil popolno in pravočasno informiranost vseh subjektov v visokošolskem sistemu. Za dosego tega cilja je treba znotraj univerze ustanoviti koordinacijsko telo, ki bo skrbelo za zagotovitev ustreznih informacijskih tokov, dogovorov o uredniških politikah, akcij skupnega pomena, izobraževanja urednikov in novinarjev, povezave s širšo družbeno skupnostjo, itd.

Potreba po takšnem poenotenem telesu se nam kaže še zlasti sedaj po sprejetju novega zakona o visokem šolstvu, ki v visoko šolstvo vnaša novo kvaliteto — tripartitnost odločanja delavcev, študentov in uporabnikov. Za enakopravno odločanje bomo namreč morali zagotoviti hitro in objektivno delegatsko obveščanje, kar pa brez enotne akcije na tem področju ne bo moč storiti. Prekiniti bo treba z „vrtičkarstvom“ in strniti svoje sile, da bomo ustvarili enoten sistem, ki bo uspel obveščati in osveščati študente ter jih na ta način vzgajati v zavestne člane naše samoupravne družbe.

Delo in organiziranost komunistov na visokošolskih zavodih v Mariboru

Na visokošolskih zavodih v Mariboru deluje pet osnovnih organizacij ZK (PA, VAŠ, VEKS, VPS in VTS). Osnovne organizacije na VTS, VEKS in PA uporabljajo kot redno metodo dela aktivne, in sicer po oddelkih, letnikih oziroma temeljnih enotah, nobena OO ZK pa ni organizirana po oddelkih. V organizaciji delajo delavci in študentje skupaj, kar omogoča celovito obravnavanje problematike.

Ob novi samoupravni organiziranosti bo treba ustanoviti OO ZK tudi v novoustanovljenih TOZD. Število članov ZK v primerjavi s celotnim številom vpisanih študentov in delavcev v združenem delu je razvidno iz tabele:

Politična struktura pedagoškega kadra:

	redni profesorji	člani ZK	v %
PA	62	31	50,0
VAŠ	13	9	69,2
VEKS	72	34	47,3
VPS	10	7	70,0
VTS	60	16	26,7
	217	97	44,8

Politična struktura študentov:

	redni študentje	člani ZK	v %
PA	479	98	20,5
VAŠ	111	14	12,6
VEKS	1220	137	11,2
VPS	263	69	27,3
VTS	1258	128	10,2
	3321	446	13,4

(Informacije štev. 4/1975)

Osnovne organizacije ZK na šolah predstavljajo organizirano idejno-politično silo, čeprav niso povsod enako učinkovite. Opaža se, da sta težišče dela in pobude pri sekretariatih, premalo pa predloge in zaključke sekretariata dodelajo na sejah OO ZK.

OO ZK se pri svojem delu še vedno preveč opira na napotke višjih forumov, njihovo delo je čutili v ZSM, še vedno premalo pa v sindikatu. Ker danes še nimamo delovnih organizacij z več TOZD in z več OO ZK, tudi ni povezovanja le-teh v konferenco, prav tako pa tudi ni povezovanja OO ZK s krajevno skupnostjo njihovega območja.

Delo po komisijah v OO ZK se ni vtekelo, še vedno pa so nejasnosti, katere komisije naj bi sploh ustanovili. To dejstvo je eden izmed razlogov, da OO ZK še niso sprejele poslovnikov, čeprav so o njih že razpravljale.

AKTIVNOST, VSEBINA IN METODE DELA:

Od VI. kongresa dalje so imele OO ZK v povprečju 8 sestankov, za katere je dal pobudo v prvi vrsti sekretariat, nato komisije, sekretar, člani OO ZK, organi ZKS. Gradivo za sestanke najpogosteje pripravljajo sekretariati, sekretar, komisije. Gradiva za seje pa članom OO ZK ne pošiljajo vnaprej, razen za konferenco OO ZK. Na svojih sestankih so najpogosteje obravnavali tale vprašanja:

- uveljavljanje marksističnih idejnih osnov na področju vzgoje, izobraževanja, kulture in znanosti;

- uresničevanje vsebine ustave in TOZD, delovnih organizacij;
- uresničevanje družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov;
- krepitev delegatskih odnosov;
- razvoj šole;
- uresničevanje kadrovske politike;
- informiranje delovnih ljudi.

Omeniti je treba, da OO ZK dobiva v svojem okolju vse potrebne in objektivne informacije, ki jih potrebuje za obravnavo. Pri obravnavi stališč in sklepov organov ZKS in ZKJ pa čakajo na posebne pobude in skupen dogovor v visokošolski organizaciji ZKS.

Pri delu osnovne organizacije uporabljajo tele oblike dela komunistov med sestankoma:

- sestanki sekretariata;
- posveti s člani;
- izobraževalni sestanki;
- delovne komisije;
- študijske skupine;
- sklicevanje aktivna in drugo.

Stališča in sklepe, ki jih osnovne organizacije sprejemajo vedno ali v večini primerov konkretizirajo, preverjanje uresničitve sklepov pa opravi sekretariat OO ZK. Uresničevanje sklepov v OO ZK je zelo različno, v odstotkih je od 45-odstotno na VTS do 90-odstotno na VEKS. Pri konkretnem zadolževanju za izvedbo nalog se je pokazalo, da se nekateri komunisti izmikajo zadolžitvam, kot razlog pa navajajo preobremenjenost s študijem.

OO ZK spremljajo izvrševanje zadolžitve, ki jih sprejemajo člani ZK z ocenjevanjem uresničevanja nalog, spodbujanjem in opozovanjem, vendar ne uporabljajo moralno političnih ukrepov; nimajo pa stalne ocene o doseženi stopnji uresničevanja nalog v svoji sredini, ki izvirajo iz ustave in politike ZK.

V svojih sredinah niso ugotovile socializma v samoupravljanju nasprotnih pojavov in tudi ne sovražnega delovanja. Ugotavljajo, da se naloge, katerih nosilci so posamezniki, v veliki meri izvršujejo, naloge skupin pa so bile zaradi slabše koordinacije pri delu slabše uresničene.

Osnovna organizacija ZK seznanja delovne ljudi v svoji sredini s svojimi stališči, sklepi in nalogami komunistov s pojasnjevanjem na sestankih (samoupravnih organov, družbeno-političnih organizacij), z živo besedo članov ZK med sodelavci oz. študenti, z objavljanjem na oglasnih deskah, v glasilu in s posredovanjem zapisnikov organov družbeno-političnih organizacij in organov samoupravljanja. Pri tem pa je treba opozoriti na informiranje komiteja in konference, ki se je omejilo na pošiljanje vabil, razgovori in poročila pa so vez, ki jih izvajajo na pobudo komiteja. Pri neposrednem komuniciranju se še premalo opiramo na članske konference, komisiji in komiteje.

Osnovne organizacije ZK imajo programe dela, v katerih so tele točke:

- idejnost pouka;
- kriteriji za izvolitev učiteljev;
- uresničevanje ustave;

- samoupravna vloga študentov;
- sprejemanje v ZK;
- razvoj šole.

Delo aktivov:

— aktiv komunistov, članov vodstvenih teles ZSMS na univerzi, je bil ustanovljen z namenom, da so v primeru pomembnih družbenih dogajanj in pri reševanju problemov znotraj organizacije komunisti informirani ter se dogovorijo in načrtujejo akcije. Aktiv je naloge informiranja izpolnil, vendar pa se znotraj organizacije ZSM, predvsem pa predsedstva, informiranje ni bistveno spremenilo in se še vedno otepa z organizacijskimi in kadrovskimi težavami.

Aktiv je na svojih sejah obravnaval med drugim:

- mesto in vlogo študentov v novih statutih šol,
- kadrovske problematiko in aktivizacijo študentov,
- problematiko dela ZSMS na visokih in višjih šolah in drugo.

Aktiv šteje 28 članov, prisotnost na sestankih pa je 75 do 80-odstotna.

— Aktiv komunistov v uredniškem odboru Katedre se ni pogosto sestajal. Pri delu in konceptu Katedre pa je čutili vpliv komunistov. Aktiv je obravnaval vprašanje kadrovske politike in delo uredniškega odbora. O vsebinski zasnovi lista so poglobljeno razpravljali na seji sveta Katedre. Aktiv šteje 7 članov, medtem ko v uredniškem odboru dela 15 študentov.

— Aktiv komunistov v študentskem domu šteje 60 članov in je pričel delati decembra 1974. Aktiv je pripravil načrt dela in je razpravljal o statutu študentskih domov, o cenah v študentskih domovih in je še posebej opozoril na problematiko štipendiranja ter dal pobudo za ustanovitev OO ZSM v študentskem domu.

— Aktiv komunistov KUD Student vključuje 24 članov, kar je 17 odstotkov celote. Aktiv se je večkrat sestel, prisotnost na sestankih pa je 70-odstotna. Aktiv je razpravljal o delu društva in o tem, kako izboljšati njegov materialni finančni položaj, in je v ta namen sprejel program varčevanja, ki je bil tudi izveden, razpravljal pa je tudi o vprašanju prostora za obštudijske dejavnosti.

— Delo aktivov v pokrajinskih klubih ni zaživel. Aktivni uspešno delujejo v treh klubih, ki so tudi številčno najmočnejši. Delo aktivov bo potrebno poživiti, kar bomo lahko dosegli s povezavo z občinskimi komiteji iz krajev, od koder so člani kluba. Naša naloga je ustanoviti aktiv v vseh pokrajinskih klubih. Da je dejavnost komunistov v klubih treba spodbujati in usmerjati, je bilo očitno ob štipendijski problematiki, kjer se je pokazala premajhna aktivnost pokrajinskih klubov in njihova neučinkovitost.

Razmisliti je treba o koristnosti povezovanja aktivov tudi z OO ZK, zlasti še zaradi evidence članstva, aktivnosti posameznikov, sprejemanja v članstvo, vodenja razprave o specifičnih problemih študija.

Pri analizi dela aktivov se je pokazalo, da aktivni niso razpravljali o sklepih in stališčih komiteja in konference. Vpliv dela aktivov je močan v vseh sredinah, kjer delujejo. Takšno obliko dela bi morali uporabljati v večji meri tudi po šolah, saj ni aktivov v predsedstvih ZSM, sindikatu in v samoupravnih organih.

Konferenco ZK na VZM sestavljajo člani, ki so bili izvoljeni v OO ZK in šteje 50 članov, od tega 21 študentov in 29 delavcev šole. V komiteju konference, ki je njen izvirni politični organ, pa deluje 17 članov od tega 9 delavcev šole in 8 študentov.

Pri konferenci je: častno razsodišče s sedmimi člani, statutarna komisija s petimi člani in nadzorna komisija s petimi člani, kar predstavlja skupaj 17 članov, od tega je eden študent.

Pri komiteju pa delujejo: komisija za samoupravljanje s sedmimi člani, ideološka komisija z desetimi člani, ki deluje v podskupinah, kadrovska komisija s šestimi člani, skupina za informiranje s petimi člani in komisija za organiziranost in razvoj ZK s petimi člani. Skupaj deluje v komisijah komiteja 32 članov ZK, od katerih je 11 študentov.

Za seje konference se pripravi poročilo ali gradivo v obliki pismenega referata ali predloga stališč in sklepov, ki jih predlaga ena izmed komisij. Pred sejo konference OO ZK ne razpravljajo vedno o njeni vsebini. O vsebini zadnjih dveh konferenc, ki sta obravnavali vprašanja samoupravnega konstituiranja in idejno-politično oceno položaja na VZM, pa je tekla široka razprava.

O stališčih in sklepih konference so obveščeni vsi člani širšega političnega aktivna (vodstvo sindikata, ZSM, šol, univerze, člani sekretariata OO ZK).

Osnovne organizacije ZK sodelujejo pri pripravi vsebine konference s pripravo javne razprave, oblikovanja ocen in predlogov, seveda pa je to od organizacije do organizacije različno. Razlog za to lahko iščemo najbrž tudi v aktivnosti članov konference in komiteja v osnovnih organizacijah ZK, pri tem pa je treba opozoriti, da ni zaživila vez med OO ZK in komitejem, katere nosilci so konkretno dočleni.

Informiranje med vodstvom organizacije VZM in osnovnimi organizacijami ZK se opravlja na podlagi zapisnikov in s prisotnostjo sekretarja komiteja konference ZK VZM in članov komiteja na sejah OO ZK. Komite izdaja za čimboljšo informiranje članstva tudi glasilo "Informacije", ki izhaja po potrebi. Pri tem je treba omeniti, da so osnovne organizacije ZK pošiljale redno samo vabila za sejo OO ZK in sekretariata, medtem ko zapisnikov niso pošiljale.

Komite ima stalno oceno idejno-političnih razmer na zavodih tako, da lahko daje odgovore na odprta vprašanja in konkretno ukrepa. Člani komiteja so na odgovornih mestih v družbeno-političnem življenju (predsednik VK ZSM, predsednik sindikata delavcev v visokem šolstvu, tajnik univerze in drugi). Pri delu komiteja je opaziti večjo angažiranost komisij, ki delujejo pri komiteju. Razlog za to lahko iščemo v sprotnem spremljanju in ocenjevanju dela v konkretnih akcijskih programih, ki jih sprejemajo komisije na podlagi programa komiteja in konference. Za še boljše rezultate dela komiteja pa bo potrebna nekoliko večja iniciativa pri OO ZK, kakor tudi pri komisijah, ki bi morale zahtevati širšo obravnavo konkretne problematike.

Komisije sicer spremljajo uresničevanje nalog na svojem področju, vendar se še niso v polni meri uveljavile kot aktivni dejavniki pri poglobljeno obravnavi aktualnih vprašanj. Ugotovimo lahko, da komisije komiteja niso dovolj povezane z osnovnimi organizacijami ZK, vendar pa ni iskati krivde za to samo pri komisijah.

V letu 1974 in 1975 je bilo sprejetih toliko novih članov:

	PA	VAŠ	VEKS	VPS	VTS
1974	27	3	34	14	9
1975	11	—	19	5	12

Kandidate evidentirajo in predlagajo člani OO ZK, sekretariat OO ZK, organi družbeno-političnih organizacij, sekretar OO ZK komisija OO ZK za sprejemanje in drugi.

Res je, da se število novosprejetih članov iz leta v leto zvečuje, vendar nam še ni uspelo angažirati vseh možnosti.

Osnovne organizacije ZK v času od 1974. do septembra 1975. leta niso zabeležile primerov izključitve ali črtnja iz ZK. Podatek je presenetljiv, saj lahko sklepamo, da je disciplina članov ZK v OO ZK dobra in da ni bilo treba vzgojno-politično ukrepati. To ne drži povsem, lahko bi našli razlog za ukrepanje, pa smo premalo odločni in se mogoče tudi iz oportunističnih vzrokov OO ZK za ta korak ne odločamo, kar pa slabi akcijsko moč ZK.

Pri ocenjevanju sprejemanja v ZK se zastavlja vprašanje uspešnosti, saj je ta po šolah različna, pri tem pa moramo opozoriti tudi na postopek evidentiranja in sprejemanja, ki ga ne opravljajo povsod enako. Se vedno se komunistov, ki delajo v ZSM oziroma v sindikatu, ne vključuje dovolj v postopek in delo pri evidentiranju.

Milan Kerkez

OPOMBA: Članek je napisan na podlagi odgovorov na vprašalnik, ki so ga izpolnile OO ZK na visokošolskih zavodih univerze v Mariboru

Delegatsko komuniciranje in informiranje v ZSMS

1. Delegatski sistem zahteva takšno kroženje informacij, da po eni strani informacije zajamejo vse dele mladinske organizacije (tudi na višjih in visokošolskih zavodih), slehernega posameznika, po drugi strani pa omogoča predvsem pretok informacij iz osnovnih organizacij ZSMS navzgor in v obratni smeri.

— izoblikovanje učinkovitega sistema informiranja že v osnovni organizaciji;

— ustanavljanje centrov za obveščanje in propagando po občinskih konferencah in vsklajevalna funkcija COP pri predsedstvu RK ZSMS;

— pretok informacij na medrepubliški ravni, tako da je zaokroženo delegatsko komuniciranje (OO, OK, RK — RK, ZK, ZSMS, RK — RK, OK, OO).

2. Delegatski sistem zahteva, da se akcija oblikuje v bazi, v osnovnih organizacijah.

— treba je zagotoviti tak pretok informacij, da mladinske osnove organizacije že vnaprej oblikujejo stališča, mnenje in odločitve za seje občinskih in republiške konference ZSMS;

— učinkovit sistem informiranja mora torej onemogočati forumski način odločanja ter odtujitev temeljnega subjekta.

3. Sodelovanje s tovariškimi in občinskimi glasili

— da bo omogočen pravilen pretok informacij v vseh smereh (ZSMS ni ločena družbenopolitična organizacija, temveč mladinska fronta v okviru SZDL) mora mladinska organizacija omogočati informiranje tudi zlasti v glasilih organizacij in temeljnih organizacij združenega dela ter občinskih glasilih.

4. Stik s širšimi mediji javnega obveščanja (časopisi, RTV)

— ZSMS mora preko COP omogočiti pretok informacij tudi skozi najširše medije javnega obveščanja.

5. Usposabljanje kadra za informativno dejavnost

— da bo pretok informacij v vseh smereh zagotovljen, mora ZSMS omogočiti usposabljanje kadra ter predvsem aktiviranje čim širšega kroga mladih za informativno dejavnost;

— oblike usposabljanja (samousposabljanje, delovni in izobraževalni seminarji, male novinarske šole, republiški seminarji, MPPŠ, akcija Mladi novinar, ipd.);

— predvsem omogočati neposreden stik mladih z mediji (sodelovanje in oblikovanje biltenov, glasil, sodelovanje v sredstvih javnega obveščanja).

6. Vpliv na vsebino oziroma pisanje o mladih v širših medijih

— družbeni organi, sosveti, sveti omogočajo ZSMS, da preko voljenih delegatov v te organe, vplivajo na uredniško zasnovo, koncept in vsebino;

— oblikovanje skupnega družbenega organa za vse mladinske medije (predvsem Mladine, Tribune, Katedre, Radia študent, ipd., ki se vsebinsko precej odtujujejo neposrednim interesom mlade generacije);

— mladinski mediji morajo odražati napore za izgradnjo novih družbenih odnosov, predvsem pa morajo obravnavati življenjske primere in problematiko ZSMS.

7. Propagandna dejavnost

— za omogočanje delegatskega komuniciranja v njegovi začetni fazi je izrednega pomena tudi propagandna dejavnost, pa tudi nasploh publicistična dejavnost (propaganda, publikacije o posameznih problematikah, ipd.).

8. Akcije za pospeševanje informativne dejavnosti

— Mladi novinar (zbiranje kadra), problemske konference, razširjanje mladinskega tiska (Mladine), vzpodbujanje in spremljanje informativne dejavnosti, tekmovanje srednješolskih glasil, ipd.

Andrej Pengov

POSVETOVANJE O KOMUNICIRANJU

Vse vas vabimo na posvetovanje o komuniciranju in informiranju v visokem šolstvu. Posvetovanje organizira vaša KATEDRA, sodelovali pa bodo strokovnjaki, ki se spopadajo s to problematiko bodisi teoretično, bodisi praktično. Na posvetovanju bomo obdelali probleme z naslednjih področij visokošolskega komuniciranja:

1. KOMUNICIRANJE ZNOTRAJ VZGOJNOIZOBRAŽEVALNEGA PROCESA (oblike pedagoških metod; organizacija pouka; feed-back v pedagoškem procesu; sodelovanje med učiteljem in študentom; in tako dalje),

2. VLOGA, POMEN IN PROBLEMATIKA KOMUNIKACIJSKIH MEDIJEV V VISOKEM ŠOLSTVU (študentski list; interna šolska glasila; radio; televizija; lepaki; obvestila,...)

3. DELEGATSKO KOMUNICIRANJE IN INFORMI-

RANJE (obveščanje delegatov in „baze“; nasprotovanje forumskemu načinu odločanja; pravičen pretok informacij; oblikovanje akcij v bazi, ...)

4. KOMUNICIRANJE VIŠKEGA ŠOLSTVA Z GOSPODARSTVOM IN ŠIRŠO DRUŽBO (povezava gospodarstva in visokega šolstva; vpliv delovnih organizacij na šolanje kadrov; seznanjenost delovnih organizacij s profili, ki jih dajejo posamezne šole, itd.)

Pridite v čim večjem številu v Dom družbenopolitičnih organizacij na Prešernovi 17, kjer boste v sobi 101 izvedli presenetljive stvari, o katerih se vam še sanja nel

Pridite, poslušajte, debatirajte, kritizirajte!

Jamčimo vam, da bo zanimivo, tako za profesorje, kot za študente. Zato v sredo vsi na posvetovanje.

Pa brezplačno jel

Neoimperializem in nekatere njegove značilnosti

(Nerazvite države in njihov negativni učinek)

..... na določeni stopnji svojega razvoja materialne proizvodne sile pridejo v nasprotje z obstoječimi proizvodnimi odnosi, oziroma pravno gledano, z odnosi družbe, v katere okviru so se do takrat nahajale... tedaj nastopi obdobje socialne revolucije... nikoli nobena družbena formacija ne propade, preden se ne razvijejo proizvodne sile toliko, da zapolnijo vseh prostranosti obstoječe družbe, in nikoli se ne vzpostavijo novi proizvodni odnosi, preden se materialni pogoji njihovega obstoja ne rodijo v krilu stare družbe..." (Marx, predgovor h Kritiki politične ekonomije).

Marksizem je na tej podlagi nujno pričakoval, da bo prišlo do prvih uspešnih socialističnih revolucij v buržoazno najbolj razvitih državah, kjer je razredna neenakost tudi najbolj prisotna. Pa vendar ni prišlo do tega, a Marxova misel je kljub temu veljavna, zato si pogledajmo na kratko, kako je buržoazija začasno obranila svoje pozicije.

Dokler je bila beda — to je pomanjkanje vsega nujnega za življenje — usoda večine, je bilo jasno, da je bilo ljudstvo za vsak prevrat, ki bi spremenil obstoječi sistem. Danes pa beda v pravem pomenu besede občuti le petina prebivalstva industrijsko visoko razvitih dežel. Pa še ta petina ni homogena, temveč je porazdeljena v več slojih, ki so pogojeni socialno, rasno in narodnostno. Zato tudi ne morejo predstavljati samostojnega razreda, ki bi bil sposoben zbrati se in sestaviti revolucionaren program.

Kaj pa je s tistimi delavci, ki so v bistvu še tudi proletarci, vendar z znanim življenjskim položajem? Tega, da so odtujeni svojemu delu, se ne zavedajo, ker ostane na buržoazni mizi tudi za njih nekaj mrvic, ki jih slepijo in jim meglijo občutek razredne pripadnosti. Potem je tukaj še delničarski sistem, ki jim daje lažni občutek posedovanja kapitala in ustvarjenega dobička.

Vendar, kako pride do tega, da ostane tudi za njih nekaj mrvic? Od kod kapitalistom tolikšen dobiček, da si lahko privoščijo „pravičnejšo delitev“ s proizvajalci?

Ta nesorazmerja izhajajo iz položaja nerazvitih držav, ki plačujejo davek za svojo nerazvitost! Poceni delovna sila, industrijski patenti, cenene surovine omogočajo ustvarjanje strahovitih dobičkov. Drugi del dobičkov pa nastaja ob obratnem toku, ko se surovine kot izdelki in polizdelki vra-

čajo tja, od koder so izšli. Neskladje med ceno in vloženim delom pa je novi vir dohodkov.

Iz tega izhaja jasna misel, da nerazvite države drago plačujejo svoj položaj; če smo pa še bolj konkretni, ga plačujejo njihovi prebivalci. Režimi, ki politično podpirajo razne korporacije, so seveda za svojo prodanost tudi soudeleženi pri dobičku.

Sedaj si pa zopet na kratko pogledajmo, kakšna „svoboda“ je dana delavcem visokorazvitih držav pri zadovoljevanju osebnih potreb. Marksistična misel poudarja, naj človek v skladu s svojimi potrebami, določa koristnost proizvodov in s tem njihovo proizvodnjo. Kapitalistični sistem pa s svojim vsestranskim vplivom utrjuje obratno pot — tržišče je tisto, ki ga obvlada proizvodnja, in tržišče kroji zahteve delavcev, njihov okus itd. To pa so viri novih dobičkov z zmanjšano mero tveganja proizvodnje izdelkov široke potrošnje.

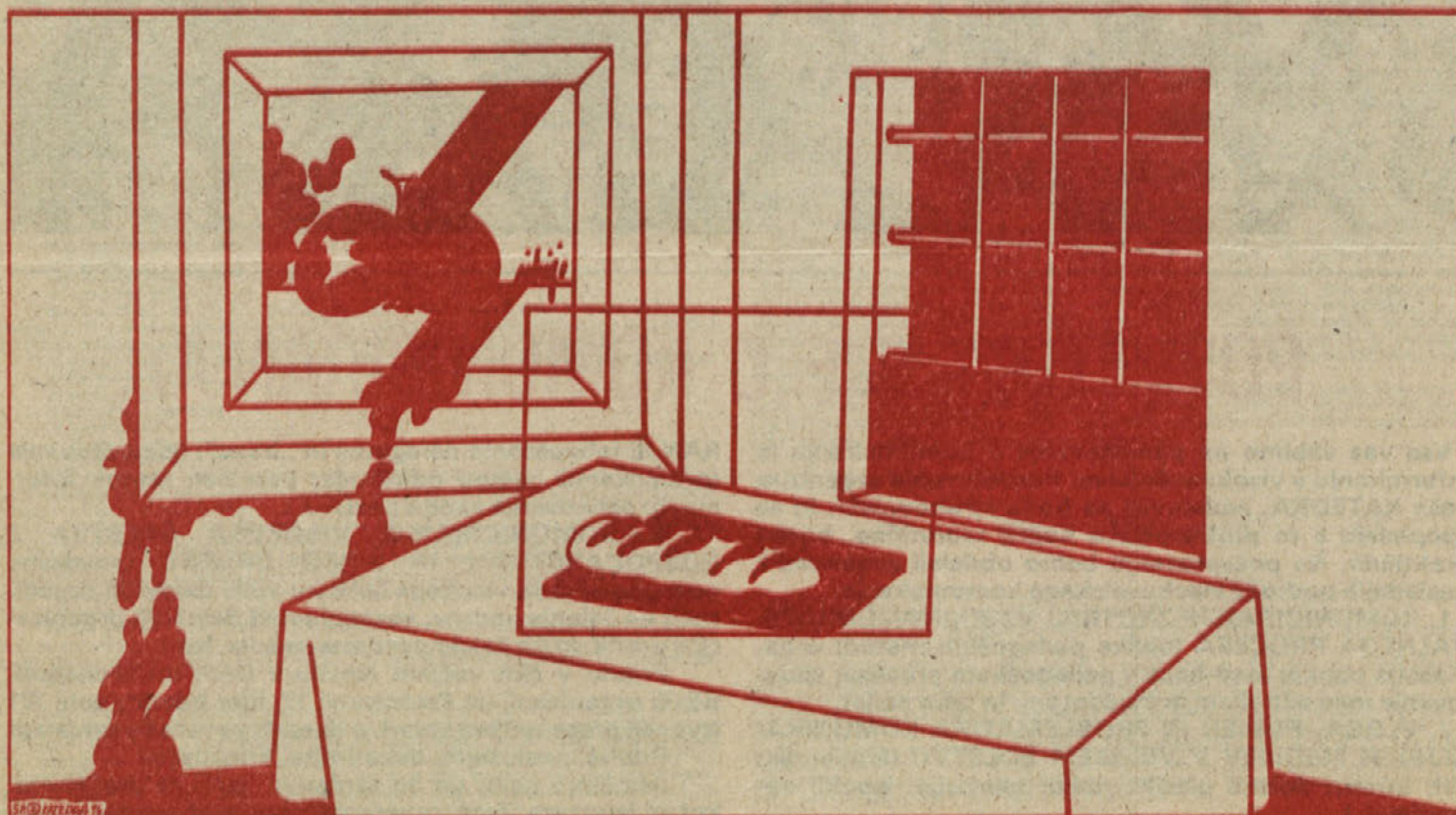
Kakšen problem je sedaj še tu? Vpliv delavcev, za katerega smo že prej dejali, da ni prisoten pri vprašanju, kako delati in kaj delati, se izgublja in spreminja se vloga človeka proizvajalca, ki prehaja v odtujeno obliko. To človeka še bolj vodi v samodejaven odnos do življenja. „Svoboden“ je le pri svojih primitivnih funkcijah: pri jedi, pitju, rojevanju. V vseh drugih funkcijah je več ali manj usmerjen (nakup avtomobila, oblek, nakita, itd. — prisoten je vpliv reklame), zato je prisiljen kupovati tudi takšne stvari, ki jih v bistvu sploh ne potrebuje.

Kaj je z delavsko enotnostjo? Delavci zahodnih držav in prebivalci nerazvitih držav ne najdejo skupnega jezika. Predvsem so tukaj verski, rasni, politični in drugi predsodki in ne nazadnje tudi razlika v življenjski ravni, ki se ji zaradi protikomunistične usmerjene propagande in tipične malo-meščanske miselnosti niso pripravljeni odpovedati delavci razvitih držav.

Kje so sedaj možnosti za premostitev teh ovir v nadaljnji socializaciji sveta? Predvsem so največje možnosti za socialistične revolucije v nerazvitih državah, kar bo hkrati obračun z vsemi tistimi reakcionarnimi režimi, ki sami zatirajo lastno prebivalstvo. S tem se bo tudi tok profita iz nerazvitih držav zmanjšal, ter tako podrl varljivi „ekonomsko stabilni“ svet delavcev razvitih zahodnih držav. Ta preobrazba ne bo hipna in mednarodni kapitalizem bo krčevito branil svoje položaje ter sistem, ki je bil že ob nastanku obsojen na propad. Toda čas, ki prinaša napredek, je na strani socialističnih sil.

ERIK KOS

Vsi, ki vas zanima novinarstvo in pisanje, morate vsekakor priti v četrtek popoldne na seminar za dopisnike KATEDRE! Predavali bodo naši priznani novinarji, kje in kdaj pa razberite s plakatov na vaši šoli.

Pesniki in literati! Pošljite nam svoje umetnine! OBRAZI vas že nestrpno pričakujejo!

O čem je pisala Katedra v študijskem letu 1974/75

Oznake v pregledu člankov pomenijo po vrstnem redu: zaporedno številko, naslov članka, ime avtorja, številko KATEDRE in približen obseg članka v novinarskih tipkanih straneh

VISOKO ŠOLSTVO — SPLOŠNO

1. ROKAVICA JE VRŽENA (Mik Rebernik), II, (3)
2. ČAS OBRAČUNOV IN ČAS ŽELJA (Dušan Bobek, Vladimir Bračič, Zvone Cajnko, Lubomir Crepinsek, Borut Belec, Šime Ivainko, Stojan Vrabl) III — IV, V, (14)
3. DAN ODPRTIH VRAT (Iztok Stavežinsky), V, (3)
4. REVOLUCIJA TEČE DALJE (Vladimir Bračič), VI, (8)
5. PROJEKT UNIVERZE MARIBOR (Marjan Vešnar), VII, (2)
6. ZAKAJ UNIVERZA V MARIBORU (Mario Vetrih), VII, (7)
7. KAKŠNA KNJIŽNICA (Mik Rebernik), VII, (3)
8. SIDRA V ŽIVEM PESKU (Marjan Vešnar), VII, (4)
9. VISOKO ŠOLSTVO SE BO UZAKONILO (Drago Pišek), IX — X, (3)
10. NOVA VSEBINA (Vladimir Bračič, Branko Leskovar), XI, (10)
11. ZAKON IN NJEGOVE ZAKONITOSTI (Marjan Vešnar), XI, (6)
12. JUBILEJNO LETO PEDAGOŠKE AKADEMIJE (Drago Humzej), XII, (4)

VISOKO ŠOLSTVO — IDEJNOST, DELO ŽK

1. MARŠ MARKSISTIČNE KULTURE (Miran Holc, Darko Juvančič), III — IV, (3)
2. IDEJNOPOLITIČNO IZOBRAŽEVANJE NA VTS (Mario Vetrih), V, (2)
3. DOGODKI SE RAZVIJAJO (Bojan Kovačič), V, (2)
4. NA ZAČETKU USPEHA (Marjan Vešnar), VI, (3)
5. ZVEZA KOMUNISTOV IN NOVI ZAKON (Darko Koren), IX — X, (3)
6. VZGAJANJE MLADIH KOMUNISTOV (Taras Poljanec), XII, (3)

VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI PROCES (KVALITETA, MODERNIZACIJA...)

1. NAŠA USPEŠNOST DA ALI NE (Darko Koren), II, (4)
2. SOCIALNI PROJEKT — DELOVNA PLATFORMA ZDRUŽENJA MLADINE (Franci Pivec), II, (4)
3. ŠTUDENTJE IN RAZISKOVALNO DELO (Marjan Vešnar), III — IV, (5)
4. PRODUKCIJA NOTORIČNIH BEBCEV (Gaber Vesejko), III — IV, (4)
5. PRVI KORAKI (Marjan Vešnar), III — IV, (5)
6. ZA ODPRAVO VISOKOŠOLSKIH IZPITOV (Franci Pivec), VII, VIII, IX — X, XI, XII, (20)
7. SOUSTVARJALCI — ČESA (Marjan Vešnar), IX — X, (5)
8. ZAKAJ SAMOSTOJNO (Marjan Vešnar), XII, (4)

ŠTUDENTSKA ORGANIZIRANOST V ZSMS

1. ORGANIZIRANOST ŠTUDENTOV MVZ V OKVIRU ZSMS (Drago Pišek), I, (4)
2. ŠTUDENTJE IN KLUBI (Marjan Ramšak), I, (4)
3. NOVA METLA IN ŠTUDENTJE (Kovačič, Fliser, Rebernik), III — IV, (6)
4. ŠTUDENTSKI LIST OSTANE ŠTUDENTSKI (Mik Rebernik), III — IV, (3)
5. NOVI ORGANIZIRANOSTI ZAMS MVZ OB ROB (Družbeno-aktualna komisija pri VK ZSMS MVZ) III — IV, (12)
6. ORGANIZIRANOST ZSMS NA PA (Drago Gumzej), V, (2)
7. KOLIKO SO ŠTUDENTSKI FORUMI IN NJIHOVE SPECIALIZIRANE ORGANIZACIJE — okrogla miza (Mitja Brezovšek, Tone Cerjak, Slavko Cimerman, Nevenka Gorjup, Milan Kerkez, Marjan Kočevar, Darko Koren, Franci Kržan, Drago Pišek, Ivan Rigler, Mik Rebernik, Mitja Ulrih, Aljoša Uršič, Jože Zgončan) VI, (16)
8. POTREBNA BO NOVA POT (Bojan Kovačič), VIII, (3)

VAŽNEJŠA MNENJA O DELU ŠTUDENTSKIH ORGANOV

1. KONGRES JE KONČAN, ŽIVELA ZSMS (Mik Rebernik), I, (2)
2. KAJ JE KONGRES ZSMS PRINESEL NOVEGA (Stropnik, Ulrih, Lampe), I, (5)
3. DELO V PRIHODNJE (Izdajo: teoretična komisija pri VK ZSMS), II, (7)
4. NOVA VSEBINA DELA (Marjan Vešnar), III — IV, (4)
5. SKUPŠČINA NA VTS (Mario Vetrih), V, (2)
6. NEAKTIVNOST ALI NEZAJINTERESIRANOST ŠTUDENTOV PA (Drago Gumzej), V, (2)
7. ANTE PORTAS STUDIOUS (Pavle Kristan), VII, (3)
8. POROČILO O OO ZSMS VEKŠ (Rado Pantelič), VIII, (2)
9. VKLJUČEVANJE ŠTUDENTOV PROSTOVOLJCEV V SLO (Jani Siranko), VIII, (2)
10. O NUJNOSTI OSMISLJENEGA PREVREDNOTENJA VREDNOT (Jože Zagožen), VIII, (2)
11. OB NEKEM OBISKU (Taras Poljanec), VIII, (3)
12. ZBOR DELEGATOV REDNIH ŠTUDENTOV VEKŠ (Taras Poljanec), IX — X, (2)
13. NA KAJ ČAKAMO (Drago Pišek), IX — X, (2)
14. KAJ DELAMO (Mario Vetrih), XI, (3)
15. NA VAŠ DELAJO (O. V.), XII, (2)
16. POLETJU V POZDRAV (Mik Rebernik), XII, (3)

MATERIALNI POLOŽAJ ŠTUDENTOV

1. JAVNO VPRAŠANJE SKUPŠČINI OBČINE MARIBOR (Katedra), II, (1)
2. KDO ŠTUDIRA IN KAKO ŠTUDIRA (Mario Vetrih), II, (4)
3. PA NAJ ŠTUDIRA (Darko Koren), III — IV, (2)
4. POMRLI SE NE BOMO (Darko Koren), III — IV, (3)
5. ALI VEDO, KAJ JE TO — ŠTIPENDIJA (Marjan Ramšak), V, (7)
6. ZDRAV DUH OB ZDRAVEM ŠPORTU (Igor Plohl, Matjaž Mulej), VI, (2)
7. OB DESELETNICI (Jani Siranko), VI, (3)
8. ZAHTEVAMO SVOJE (Predsedstvo VK ZSM), VII, (2)
9. SKLEPI JAVNE TRIBUNE O ŠTIPENDIRANJU, VIII, (3)
10. POTREBNE BODO SPREMEMBE (Mik Rebernik), VIII, (5)
11. ČE BO ZDRAVJE, BO VSE V REDU (Darko Koren), VIII, (3)
12. POTREBE ŠTUDENTOV, POTREBE NOGOMETAŠEV (Taras Poljanec), VIII, (4)
13. KAKO JE S PRODAJALCI ŠTIPENDIJ (Bojan Kovačič), IX — X, (3)
14. DEDNA BOLEZEN (Marjan Vešnar), XII, (4)

SAMOUPRVLJANJE V VISOKEM ŠOLSTVU

1. PROBLEM SAMOUPRVLJANJA NA VISOKOŠOLSKIH ZAVODIH (Bojan Kovačič), I, (1)
2. SE IN ŠE O S... (Bojan Kovačič), II, (3)
3. TO NE MORE BITI VPRAŠANJE (Bojan Kovačič), III — IV, (3)
4. LUPA ANKETE JE POKAZALA DA NA PA (Zvone Cajnko), IX — X, (5)
5. OSTI MED NAMI (Bojan Peše), IX — X, (2)
6. SAM V IMENU DRUGEGA (Bojan Kovačič), IX — X, (2)
7. OBRAZLOŽITEV IN UTEMELJITEV SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽITVI V UNIVERZO MARIBOR (Vladimir Bračič), XI, (8)
8. ZA ENAKOPRAVEN DIALOG (Mik Rebernik), XI, (5)
9. ŠTUDENTJE PIŠEJO SODBO SAMI (Bojan Kovačič), XI, (3)

GOSPODARSTVO IN VISOKO ŠOLSTVO

1. BO NAŠE MESTO LE ZA KRAMPOM (Marjan Vešnar), V, (5)
2. PRISRČNI ODNOSI (Marjan Vešnar), VI, (3)
3. NEPRAVILNA NASPROTNOST (Marjan Vešnar), VII, (4)
4. BO POMOC RES PRAVA POMOC? (Marjan Vešnar), IX — X, (3)
5. MARIBORSKI VISOKOŠOLSKI ZAVODI IN PRAKSA (Marjan Vešnar), IX — X, (4)
6. KDO NE RAZUME (Miha Butina, Andrej Kandiž, Stanko Tadina, Valentin Pahor), XII, (8)

DRUŽBENI IN GOSPODARSKI VIDIKI IZOBRAŽEVANJA

1. KRIZA SLOVENSKE KADROVSKE POLITIKE (Milena Hancman), I, (4)
2. ALI JE ŠTUDIJSKO DELO ALI NE? (Davorin Kračun), I, (7)
3. USMERJENO IZOBRAŽEVANJE (Darko Koren), V, (3)
4. JE ŠTUDIJSKA ZABAVA? (Jani Siranko), VI, (3)
5. ŠTUDENTJE ZA DEKORACIJO (Marjan Vešnar), VI, (3)
6. ŠTUDIRA LAHKO VSAK OBČAN (Mario Vetrih), VIII, (3)
7. POTREBE PO KADRIH (Zlatko Kržan), XI, (3)
8. RAZVITI NERAZVITE — V BLATO (Marjan Vešnar), XII, (4)

GOSPODARSTVO IN POLITIKA

1. VSEMOČ IN NEMOČ (Jože Zagožen), I, (4)
2. SAMOUPRAVLJANJE JE MOGOČE URESNICITI LE V DRUŽBI, KI IMA RELATIVNO VISOKO STOPNJO BLAGINJE (Milan Lampe), II, (4)
3. ZAPRTA ZEMLJA BODOČNOSTI (Jadran Strle), II, (4)
4. TO JE POT (Marjan Vešnar), III — IV, (2)
5. SINDIKATI NA PRAVEM MESTU (Marjan Vešnar), III — IV, (2)
6. KIPEČI LONČEK (Milan Lampe), III — IV, (4)
7. KDO NAS BO VODIL (Marjan Vešnar, Darko Koren), V, (2)
8. ŠTUDENTSKI PREBLISKI (Marjan Vešnar), V, (3)
9. LASTOVKE LETIJO NA SEVER (Pavle Kristan), VIII, (5)
10. KJE SI BIL... NA SESTANKU... (Mario Vetrih), VIII, (2)
11. OGROMEN KRVNI DAVEK (Marjan Vešnar), IX — X, (5)
12. PRVOMAJSKI PRAZNIK (Pavle Kristan), IX — X, (4)

ZAMEJSTVO IN SPLOH TUJINA

1. KAPITULACIJA AVSTRIJSKE DEMOKRACIJE (Mirč Pestiček), I, (5)
2. LJUDJE NISO DROBIŽ (Igor Plohl), II, (3)
3. ŠE VEDNO JE VSE KLJUKASTO (Bojan Kovačič), III — IV, (3)
4. TRAGEDIJA ČILA (Pavle Kristan), VI, (4)
5. UH, KAKŠNA GROZLJIVA AROMA (Bojan Kovačič), VII, (3)
6. KOROŠKA ENOLONČICA JUBILEJNA (Miroslav Slana), VIII, (2)
7. AVSTRIJA, KOROŠKA, „SENZACIJA“ (Bojan Kovačič), XII, (3)

KULTURA — TEORETIČNO IN SPLOŠNO

1. ... PANAŠA KULTURA (Igor Plohl), I, (3)
2. VEDROST V USTVARJANJU (Igor Plohl), V, (3)
3. UMETNOST IN DELOVNI LJUDJE (Lojze Klemenčič), V, (4)
4. GOLOTA, KAOS IN PODOBNE MODERNOSTI — KULTURA MLADIH V SR SLOVENIJI (Zarko Golob), VI, (5)
5. SOLZENICIN RAZKRIVA SLABE RAZMERE (Mitja Žitnik), VI, (3)
6. SOLZENICIN — ŠE ENKRAT (Božo Merc, Mitja Žitnik), VII, (4)
7. KOMUNA ZA ŠIRJENJE DOMAČE IZVIRNE UMETNOSTI (Miroslav Slana), VIII, (2)
8. KULTURNI ARHANIZEM V KRITIKI LEVICE — prevod (Hans Magnus Enzensberger), IX — X, (4)
9. PISATELJEV MEZDNIŠKI VŠAKDANJI KRUH (Miroslav Slana), IX — X, (4)

ŠTUDENTSKA KULTURA

1. VRELA KAŠA, OKROG PA MI SAMI (Mitja Žitnik), I, (5)
2. VISOKO LETEČE MISLI (Mitja Žitnik), II, (3)
3. MNENJA, MNENJA (Ivan Ferbežar, Jolka Milič), II, (5)
4. „NOVA KULTURA“ — ZARODEK MARIBORSKIH ŠTUDENTOV (Boris Peče), III — IV, (3)
5. ŠTUDENTSKA KULTURA (Marija Švajncar), III — IV, (3)
6. NEPOSREDNI PROIZVAJALEC O ŠTUDENTSKI KULTURI (Darko Grabušnik), III — IV, (2)

VAŽNEJŠE OCENE TEKOČEGA KULTURNEGA DOGAJANJA

1. POZIV MLAJŠIM MARIBORSKIM USTVARJALCEM (Mitja Žitnik), I, (2)
2. DELAVCI PODRAVKE — DELOVNIM LJUDEM MARIBORA (Sonja Žabkar), I, (1)
3. UDARIMO PO MIZI (Mitja Ulrih), II, (2)
4. V SLOGI JE MOČ (Mitja Žitnik), V, (4)
5. KONCERTI „NOBLESE OBLIGE“ (Lojze Klemenčič), VI, (2)
6. RAZBIJMO KALUPE (Mitja Žitnik), VII, (6)
7. ŠTUDENTSKI APRIL (Marija Šuta), VIII, (2)
8. KULTURNA RAZGLEDNICA IZ LJUBLJANE (Igor Plohl), VIII, (3)
9. III. FADF (Lojze Klemenčič), IX — X, (2)
10. ŠTUDENTSKI APRIL 1975 (Mitja Žitnik, Drago Gumzej, Marija Šuta), IX — X, (10)
11. PLAČAJMO SI SVOJE DELO (Mik Rebernik), XI, (3)
12. GRMADE PRIREDITEV IN DELA, ŠTUDENTOV PA NE (Mitja Žitnik), XI, (6)
13. DROBNA POLEMKA (Andrej Fištravec), XII, (3)
14. OB LIKOVNI RAZSTAVI SILVIJE POPOVIČA (Mario Vetrih), XII, (2)
15. DELO DRAMSKE SEKCIJE KUD „ŠTUDENT“, (Peter Pirker), XII, (2)

